

Agenda

Teitl y cyfarfod:	Cyfarfod Bwrdd CNC – Cyfarfod Cyhoeddus
Dyddiad y cyfarfod:	Dydd Mercher 20 Mai 2026
Amser y cyfarfod:	10:30 – 16:05

Amser	Eitem
10:30 (5 munud)	Eitem 1. Agor y cyfarfod <ul style="list-style-type: none">• Croeso• Datganiad Buddiannau• Egluro trefn y cyfarfod <p>Noddwr a Chyflwynydd: Neil Sachdev (Cadeirydd)</p> <p>Crynodeb: NODI unrhyw ddatganiadau o fuddiannau</p>
10:35 (5 munud)	Eitem 2. Adolygu Cofnodion a'r Log Camau Gweithredu <p>2A. Adolygu Cofnodion Cyfarfod Cyhoeddus y Bwrdd a gynhaliwyd ar 18 Mawrth</p> <p>2B. Adolygu'r Log Camau Gweithredu Cyhoeddus</p> <p>Noddwr a Chyflwynydd: Neil Sachdev (Cadeirydd)</p> <p>Crynodeb: CYMERADWYO cofnodion y cyfarfod blaenorol a'r Log Camau Gweithredu</p>
10:40 (10 munud)	Eitem 3. Yr wybodaeth ddiweddaraf gan y Cadeirydd <p>Noddwr a Chyflwynydd: Neil Sachdev (Cadeirydd)</p> <p>Crynodeb: NODI diweddariad y Cadeirydd i'r Bwrdd</p>
10:50 (20 munud)	Eitem 4. Adroddiad gan y Prif Weithredwr <p>Noddwr a Chyflwynydd: Ceri Davies, Prif Weithredwr</p> <p>Crynodeb: NODI'r sefyllfa bresennol a diweddarau'r Bwrdd ar weithgareddau allweddol</p>

Cyfeirnod y papur: 26-05-B01

**11:10
(20 munud)**

Eitem 5. Diweddaru Adroddiad y Pwyllgorau

Noddwyr a Chyflwynwyr: Cadeiryddion Pwyllgorau

- Pwyllgor Cyngori ar Dystiolaeth – 12 Mai (Llafar)
- Pwyllgor Cyllid – 6 Mai (Llafar)
- Pwyllgor Rheoli Perygl Llifogydd – 29 Ebrill (Llafar)
- Pwyllgor Ystad Tir – 7 Mai (Llafar)
- Pwyllgor Ardaloedd Gwarchoddedig – 14 Mai (Ymweliad â'r Safle)

Crynodeb: NODI'r diweddariadau gan Bwyllgorau'r Bwrdd a Fforymau CNC, mewnol ac allanol, a chyfarfodydd a gynhaliwyd

**11:30
(15 munud)**

Eitem 6. Adroddiad ar Berfformiad Cyllid

Noddwr: Rachael Cunningham, Cyfarwyddwr Gweithredol Cyllid a Gwasanaethau Corfforaethol

Cyflwynydd: Rob Bell, Pennaeth Cyllid

Crynodeb: CYMERADWYO yr Adroddiad Perfformiad Cyllid diwedd blwyddyn

Cyfeirnod y papur: 26-05-B02

**11:45
(20 munud)**

Eitem 7. Dangosfwrdd Perfformiad y Cynllun Busnes

Noddwr: Ceri Davies, Prif Weithredwr

Cyflwynwyr: Arweinwyr Amcanion Llesiant; Sarah Williams, Pennaeth Strategaeth Gorfforaethol a PMO

Crynodeb: CYMERADWYO Adroddiad Perfformiad Cynllun Busnes Chwarter 4.

Cyfeirnod y papur: 26-05-B03

**12:05
(60 munud)**

Cinio

**13:05
(90 munud)**

Eitem 8. Ansawdd Dŵr (Amcan Llesiant 3)

Noddwr: Lyndsey Rawlinson, Cyfarwyddwr Gweithredol Lleoedd a Gwasanaethau

Cyflwynydd: Sarah Williams, Pennaeth Strategaeth Gorfforaethol a PMO

Crynodeb: Y drafodaeth i gynnwys Ansawdd Dŵr, Diweddariad ar Weithredu PR24, a Phapur Gwyrdd

Cyfeirnod y papur: 26-05-B04

14:35
(15 munud)

Egwyl

14:50
(60 munud)

Eitem 9. Cyflwyniad Lle (De-orllewin neu DPAS a Morol)

Noddwr: Lyndsey Rawlinson, Cyfarwyddwr Gweithredol Lleoedd a Gwasanaethau

Cyflwynydd:

Crynodeb:

15:50
(10 munud)

Eitem 10. Sut wnaethom ni yn y cyfarfod hwn?

Noddwr: Neil Sachdev, Cadeirydd

Crynodeb: Adolygiad o'r cyfarfod

16:00
(5 munud)

Eitem 11. Unrhyw fater arall

16:05

Diwedd y Cyfarfod Cyhoeddus

Cofnodion o Gamau Gweithredu a Phenderfyniadau'r Cyfarfodydd Bwrdd Cyhoeddus

Cyfarfodydd Bwrdd										
Rhif Cam Gweithredu	Categori Cyfarfod	Dyddiad Cyfarfod	Rhif yr Eitem	Rhif paragraff	Noddwr y Papur	Cam gweithredu	Perchennog	Erbyn	Statws	Nodiadau / Diweddariadau
6	Cyhoeddus	12/02/2026	6	32	Rachael Cunningham, Cyfarwyddwr Gweithredol Cyllid a Gwas. Corfforaethol	CAM GWEITHREDU: Y Cyfarwyddwr Gweithredol Cyllid a Gwas. Corfforaethol i drafod gyda Llywodraeth Cymru yr opsiwn i gario cyllid cyfalaf ymrwymedig ymlaen i'r flwyddyn ariannol nesaf.	Cyfarwyddwr Gweithredol Cyllid a Gwas. Corfforaethol	19/03/2026	Cwblhawyd	Cytunwyd bod y trafodaethau hyn yn mynd rhagddynt ac y gellid cau'r cam gweithredu bellach.
11	Cyhoeddus	18/03/2026	8	41	Rachael Cunningham, Cyfarwyddwr Gweithredol Cyllid a Gwas. Corfforaethol	CAM GWEITHREDU: Pennaeth Strategaeth Gorfforaethol a Swyddfa Rheoli Rhaglenni (PMO) i anfon y WBO4 drafft at Gomisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol.	Pennaeth Strategaeth Gorfforaethol a'r Swyddfa Rheoli Rhaglenni	20/05/2026	Cwblhawyd	Wedi cyfarfod ar 28/04/2026

Cyfarfodydd Bwrdd

Rhif y Penderfyniad	Categori Cyfarfod	Dyddiad Cyfarfod	Rhif yr Eitem	Rhif paragraff	Noddwr y Papur	Penderfyniad
7	Cyhoeddus	12/01/2026	2	8	Dom Driver, Cyfarwyddwr Gweithredol Dros Dro Tystiolaeth, Polisi a Thrywyddedu a Chyfarwyddwr Gweithredol Dros Dro Gweithrediadau Cenedlaethol	PENDERFYNIAD: Cymeradwyodd y Bwrdd yr argymhelliad ar gyfer Gorchymyn Dynodi Parc Cenedlaethol
8	Cyhoeddus	12/01/2026	3	10	Rachael Cunningham, Cyfarwyddwr Gweithredol Cyllid a Gwas. Corfforaethol	PENDERFYNIAD: Cymeradwyodd y Bwrdd y Gyllideb Ardaloedd Draenio Mewnol
31	Cyhoeddus	18/03/2026	6	29	Rob Bell, Pennaeth Cyllid	PENDERFYNIAD: Cymeradwyodd y Bwrdd y newid yn y rhagolygon ar gyfer diwedd y flwyddyn i £293m.
32	Cyhoeddus	18/03/2026	7	35	Ceri Davies, Prif Weithredwr	PENDERFYNIAD: Cymeradwyodd y Bwrdd Ddangosfwrdd Perfformiad Ch3.

Papur Bwrdd Cyfoeth Naturiol Cymru

Dyddiad y cyfarfod:	20 Mai 2026
Teitl y papur:	Adroddiad y Prif Weithredwr (Sesiwn Gyhoeddus)
Cyfeirnod y papur:	26-05-B01
Cyflwynwyd y papur gan:	Ceri Davies, Prif Weithredwr
Diben	Gwybodaeth a thrafodaeth
Crynodeb	Mae'r papur yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r bwrdd am faterion cyfredol.

Cyflwyniad

- Wrth i ni gael ein traed danom yn y flwyddyn ariannol newydd, mae'n bleser gennyf groesawu dau aelod newydd i'n Tîm Arweinyddiaeth, a ymunodd â ni ym mis Ebrill. Helen Davies yw ein Pennaeth Pobl; mae hi'n ymuno â ni o'r DVLA, ac mae ganddi brofiad cryf o gefnogi arweinyddiaeth a diwylliant sefydliadol. Mae gan Charlotte Brewster, ein Pennaeth Prosiectau Strategol newydd, dros 20 mlynedd o brofiad mewn rheoli prosiectau, gan gynnwys blynyddoedd lawer ar brosiectau seilwaith a pheirianneg mawr. Mae'r ddwy yn ymuno â ni ar adeg dyngedfennol, wrth i ni fanteisio ar strwythur newydd ein cyfarwyddiaeth a chanolbwyntio ein hymdrechion o ddifrif ar gyflawni ein cynllun corfforaethol.
- I gefnogi hyn, daeth y Tîm Gweithredol a'r Tîm Arweinyddiaeth ynghyd yn Aberystwyth yn ystod mis Ebrill, ar gyfer sesiwn ddatblygu a oedd yn canolbwyntio ar ein pedwerydd amcan llesiant newydd, a'r diwylliant a'r ymddygiadau arweinyddiaeth sy'n ofynnol i gyflawni ein hamcanion corfforaethol yn llwyddiannus. Hwyluswyd y sesiwn i ni gan JAM Consulting, gyda chymorth ein tîm Dysgu a Datblygu, a bu'n gyfle gwych i fyfyrion ar y cyd, cydweithio ac adeiladu tîm.
- Ddiwedd mis Mawrth, cefais fy nghyfarfod chwarterol gyda Matthew Edwards, Cyfarwyddwr Archwilio Ariannol yn Archwilio Cymru. Trafodwyd canlyniad ein newidiadau diweddar i'r gyfarwyddiaeth, rhai risgiau a materion cyfredol, a rhai sy'n dod i'r amlwg. Roeddwn i hefyd yn falch o lofnodi memorandwm cyd-ddealltwriaeth wedi ei ddiweddarau gydag Awdurdod Cyllid Cymru, ochr yn ochr â'u Prif Swyddog Gweithredol, Rebecca Godfrey. Mae'r memorandwm cyd-ddealltwriaeth yn ymwneud â'r gwaith a wnawn i'r awdurdod o ran casglu a rheoli treth gwarediadau tirlenwi, ac yn parhau â'n hymrwymiad i gydweithio'n agos â nhw a chyflawni'r swyddogaethau dirprwyedig hyn yn genedlaethol ledled Cymru. Mae gennym hefyd strategaeth ar y cyd gydag Awdurdod Cyllid Cymru i nodi ein huchelgeisiau a'n meysydd ar y cyd ar gyfer cydweithio, gan gydnabod y rolau penodol a chwaraewn wrth ddiogelu'r amgylchedd a mynd i'r afael â throseddau gwastraff.

4. Cafodd y Tîm Gweithredol a minnau gyfarfod dilynol gyda'n cymheiriaid yn Ymddiriedolaeth Genedlaethol Cymru, yn dilyn ein sesiwn wyneb yn wyneb gyda nhw ym mis Ionawr. Trafodwyd sut y gallwn ni ddatblygu dull partneriaeth ar gyfer prosiectau natur mawr ar raddfa tirwedd, a sut y gallwn ni gysylltu pobl yn well â natur a pharatoi cymorth drwy ymgysylltu. Mae'r sesiynau gweithredol ar y cyd hyn yn amhrisiadwy ar gyfer meithrin ein perthynas, rhannu dysgu a chreu cyfleoedd cyffrous i gydweithio'n agosach er budd pobl a natur yng Nghymru.
5. Rydym wedi gweld gwaith yn cychwyn yn gyflym ar gyfer cyflawni argymhellion Adolygiad Rheoleiddio Niwclear 2025, a gynhaliwyd gan John Fingleton. Mewn cysylltiad â sefydlu model rheoleiddiwr arweiniol dros dro (tra'n aros i gomisiwn rheoleiddio niwclear gael ei sefydlu), bûm yng nghyfarfod cyntaf y Grŵp Adolygu Rheoleiddio Niwclear a gynullwyd gan y Swyddfa dros Reoli Niwclear yn Llundain, ddiwedd mis Mawrth. Mae ein cyfranogiad yn y grŵp hwn yn bwysig o ystyried penderfyniad Llywodraeth y DU i adeiladu gorsaf bŵer niwclear newydd yn Wylfa ar Ynys Môn, a'r gwahaniaethau rheoleiddiol rhwng Cymru a Lloegr. Yn y cyfarfod cychwynnol canolbwyntiwyd ar gytuno ar gylch gorchwyl a blaenoriaethau brys i ganolbwyntio arnynt. Ystyriwyd materion ymarferol fel ffyrdd o weithio, rhannu gwybodaeth a chyfathrebu yn y gweithdy dilynol ym mis Mai, ac yn bresennol yr oedd cydweithwyr a fydd yn cydweithio'n agos â'r Swyddfa dros Reoli Niwclear a rheoleiddwyr eraill ar y prosiect hwn.
6. Yn ystod mis Ebrill, cefais fy sgwrs reolaidd gyda Claire Bennett, Cyfarwyddwr Cynaliadwyedd Amgylcheddol Llywodraeth Cymru, a chynhaliwyd ein cyfarfod pwyllgor noddi chwarterol gyda chydweithwyr yn ein tîm noddi o Lywodraeth Cymru. Roedd yr agenda yn cynnwys yr wybodaeth ddiweddaraf ar berfformiad, cyllid a llywodraethu, a thrafodaeth a chefnogaeth Llywodraeth Cymru ar gyfer cam nesaf model hunanasesu Cymru, gan nodi ein hamserlenni ar gyfer cyflawni ym mhob un o'r meysydd ffocws y cytunwyd arnynt.
7. Cyfarfûm hefyd â Rocio Cifuentes, Comisiynydd Plant Cymru, i drafod sut y mae ein gwaith yn cefnogi hawliau plant a chenedlaethau'r dyfodol. Rwyf wedi cyflwyno ein swyddogaeth pobl wedi ei chryfhau i dîm y comisiynydd er mwyn iddynt gydweithio ar ein hymrwymiaidau. Rwyf hefyd wedi cael sgysiau pellach gydag Usha Ladwa-Thomas o Brifysgol Caerdydd, a'i thîm, sy'n cefnogi ein gwaith gwrth-hiliaeth ac yn ein helpu i ymgysylltu â chydweithwyr yn y ffordd gywir. Cyfarfûm hefyd â Derek Walker, Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol, i drafod ein hamcan llesiant newydd a'r adborth adeiladol a roddwyd gan ei swyddfa, a fydd yn helpu i wella'r cydymffurfio â geiriad a disgwyliadau Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol.
8. Cyfarfûm â Victoria Bond o'r Gymdeithas Tir a Busnes Cefn Gwlad, i drafod y Cynllun Ffermio Cynaliadwy a rhai materion penodol a godwyd gan ei haelodau. Mae'r Gymdeithas Tir a Busnes Cefn Gwlad yn hapus i gyd-weithio â ni i ddod o hyd i atebion i broblemau cymhleth. Fel yr adroddwyd yn y cyfarfod diwethaf, cyfarfûm ag uwch-arweinwyr Undeb Amaethwyr Cymru ac Undeb Cenedlaethol Amaethwyr Cymru ym mis Mawrth i drafod materion cyfredol a sut yr ydym yn cydweithio'n adeiladol â nhw. Mae'r cyfarfodydd hyn yn rhan o'm hamserlen gyfarfodydd reolaidd gyda'r rhanddeiliaid pwysig hyn, gan gynnwys yn Sioe Amaethyddol Frenhinol Cymru a'r Eisteddfod Genedlaethol (sydd i'w cynnal ym mis Gorffennaf ac Awst yn y drefn honno).
9. Ochr yn ochr â'n Pennaeth Gweithrediadau ar gyfer De-orllewin Cymru, Huwel Manley, cyfarfûm â Martin Nicholls o Gyngor Abertawe, i drafod y prosiect morlyn

llanw. Yn ddiweddar, mae'r cyngor wedi dod i gytundeb â datblygwr ynni adnewyddadwy ar gyfer prosiect aml-gam a ariennir yn breifat, a fydd yn cychwyn gydag adeiladu fferm solar i bweru rhaglen ehangach o ynni adnewyddadwy, ac yna prosiectau datblygu uchelgeisiol pellach gwerth miliynau o bunnoedd yn yr ardal. Bydd angen cyngor a mewnbwn amgylcheddol gan Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC) ar gyfer y prosiect wrth iddo fynd rhagddo dros y blynyddoedd i ddod.

10. Rwyf wedi cael cyfarfodydd gyda Roch Cheroux, Prif Swyddog Gweithredol Dŵr Cymru, a Chris Walters o Ofwat. Roedd y cyfarfodydd eang eu cwmpas hyn yn ymdrin â diwygio'r sector dŵr a Phapur Gwyrdd Llywodraeth Cymru ar ddyfodol llywodraethu dŵr yng Nghymru, rhagolwg o gyflawni Cynllun Rheoli Asedau 8 (yr wythfed Cyfnod Rheoli Asedau, 2025–2030), a chynllunio ar gyfer Adolygiad Prisiau 2029 (ar gyfer y cyfnod 2030–2035), yn ogystal â materion yn ymwneud â llygredd, adrodd ar ddigwyddiadau a gorfodi.
11. Hefyd ym mis Ebrill, cynhaliwyd diwrnod cynllunio strategol y bwrdd yn ein swyddfa ym Mangor. Roedd hwn yn ddiwrnod prysur, wedi ei lywio gan sesiwn ysgogi a gyflwynwyd gan Alwen Williams o Ambition North Wales, a'n helpodd i ystyried y rôl y gallai CNC ei chwarae wrth gefnogi datblygiad a buddsoddiad diwydiannol ar raddfa fawr yng Ngogledd-ddwyrain Cymru. Roedd ein hagenda yn cynnwys cyflwyniad gan Camlas ar y dirwedd wleidyddol a pholisi yn y broses o baratoi ar gyfer Etholiad Senedd Cymru, adborth o'n harchwiliad diweddar o ganfyddiadau rhanddeiliaid ac arolygon canfyddiad eraill, ac adolygiad o gynnydd yn erbyn blaenoriaethau ein cynllun corfforaethol. Darparodd y diwrnod gyfle gwerthfawr ar gyfer trafodaeth, ac arweiniodd at rai camau gweithredu clir.
12. Un fantais amlwg o ddyddiadur mor brysur yw'r amser yr wyf i wedi gallu ei dreulio yn ein swyddfeydd yn Aberystwyth, Bangor, Trefynwy a Llandarcy, yn ogystal â Pharc Cathays yng Nghaerdydd. Mae hi wastad yn dda sgwrsio â chydweithwyr lleol ym mhob swyddfa, ac os ydw i'n ffodus, mae fy ymweliadau'n cyd-daro â diwrnodau rhannu cinio neu stondin gacennau. Mae cynnal cyfarfodydd ein bwrdd yn ein swyddfeydd ledled Cymru yn caniatáu i ni rannu ein hamseroedd cinio gyda chydweithwyr lleol, a gwn fod fy nghydweithwyr yn yr Adran Addysg, a'n cadeirydd ac aelodau'r bwrdd, hefyd yn gweld y cyfleoedd hyn i sgwrsio a gwrando yn hynod fuddiol. Diolch i gydweithwyr sy'n cymryd yr amser i ymuno â ni ar yr achlysuron hyn.

Diweddariadau strategol

Ymgorffori cyflawni'r cynllun corfforaethol

13. Un o'r prif flaenoriaethau eleni yw ymgorffori dull sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau, gan gryfhau integreiddio cynllunio gweithlu busnes, ariannol a strategol â chynllunio gwasanaethau a lleoedd. Rydym am fod yn gliriach ynglŷn â'r newidiadau hirdymor yr ydym yn eu ceisio ar gyfer natur, hinsawdd, llygredd a sut yr ydym yn gweithio erbyn 2030, a sicrhau bod ein gweithgareddau a'n hadnoddau blynyddol yn cyd-fynd â'r canlyniadau hynny.
14. Bydd cynllun aml-flwyddyn newydd yn pontio ein cynllun corfforaethol a'n cynlluniau busnes blynyddol. Bydd yn nodi'r deilliannau yr ydym yn anelu at eu cyflawni erbyn 2030, yn cynnwys cyfres newydd o fetrigau deilliannau blaenllaw, ac yn ein helpu i ddyrannu adnoddau yn fwy strategol yn dilyn cyhoeddiadau cyllideb bob hydref. Bydd hyn yn caniatáu i ni ddangos yr hyn yr ydym wedi ei gyflawni, ac effaith ein gwaith.

Rydym wedi cwblhau cam cyntaf y cynllun aml-flwyddyn gyda diffiniad y canlyniadau a'r metrigau ar gyfer pob un o'r pedwar amcan llesiant, ac rydym bellach yn canolbwyntio ar ddeall y bwch rhwng ble yr ydym nawr a ble yr ydym am fod, a'r camau gweithredu a fydd yn ein harwain yno.

Amcan llesiant ychwanegol yn y cynllun corfforaethol

15. Mae maint a chymhlethdod argyfyngau natur, hinsawdd a llygredd yn mynd ymhell y tu hwnt i gylch gwaith unrhyw gorff sengl. Rhaid i'r trawsnewidiad sydd o'n blaenau gael ei lunio gan lawer o ddwylo—penderfyniadau rheolwyr tir a chynllunwyr, arloesedd busnesau, ymrwymiad cymunedau, ac arweinyddiaeth y llywodraeth ar bob lefel. Ar gyfer y cynllun corfforaethol hwn, partneriaeth yw'r sylfaen y mae cynnydd gwirioneddol yn dibynnu arni.
16. Rôl CNC yw cyfrannu ein tystiolaeth a'n harbenigedd, a gweithio'n agored, yn barchus ac yn bwrpasol ochr yn ochr â phawb sy'n rhannu'r cyfrifoldeb hwn, i sicrhau newid sy'n deg, yn gyfiawn ac yn sicrhau nad oes neb yn cael ei adael ar ôl. Er mwyn cryfhau'r rôl hon, rydym wedi cyflwyno'r amcan llesiant newydd, *Sut yr ydym yn gweithio*, i mewn i'n cynllun corfforaethol. Mae'r bwrdd wedi ein helpu i fireinio'r amcan hwn ers y drafodaeth sylweddol ym mis Hydref y llynedd. Wedi ei wreiddio yn ein diben—rheoli adnoddau naturiol yn gynaliadwy—a'r egwyddor datblygu cynaliadwy a ddiffinnir yn Neddff Cenedlaethau'r Dyfodol, mae'r amcan yn cydnabod bod cyflawni dros Gymru yn gofyn am sefydliad sydd wedi ei gyfarparu, yn hyderus ac yn galluogi. Mae'n ymwneud â llunio CNC fel y gallwn gefnogi partneriaid, cwsmeriaid a chymunedau yn well, gan fuddsoddi yn ein pobl, ein systemau a'n ffyrdd o weithio fel y gallwn wneud penderfyniadau gwell a chyflawni canlyniadau gwell ar gyfer natur, yr hinsawdd a lleihau llygredd.
17. Yn ganolog i hyn, mae'r profiad rydyn ni'n ei greu i'r bobl rydyn ni'n eu gwasanaethu: gwrando'n ofalus, ymateb yn deg, a sicrhau bod ein cyngor a'n penderfyniadau'n dod ag eglurder a hyder. Rydym eisiau i bobl deimlo eu bod yn cael eu clywed, eu gwerthfawrogi a'u cefnogi ym mhob rhyngweithiad â ni, oherwydd rhaid i barch, empathi a phroffesiynoldeb fod yn sail i bopeth a wnawn. Nid yw cryfhau ein sefydliad ar wahân i gyflawni ein hamcanion eraill; dyma sy'n eu gwneud yn gyraeddadwy, nawr ac i'r degawd nesaf. Cyhoeddir cynllun corfforaethol wedi ei ddiweddarau ar ein gwefan erbyn diwedd mis Mai ochr yn ochr â datganiad llesiant diwygiedig.

Ardaloedd cadwraeth arbennig morol a maetholion

18. Yn dilyn cyfarfod terfynol tasglu nitradau y Gweinidogion ddiwedd mis Mawrth, rydym wedi ymrwymo i ddatblygu cynlluniau adfer maetholion dalgylchoedd peilot ar gyfer dalgylchoedd blaenoriaeth Llŵchwr a Chleddau yn Ne Cymru. Bydd y cynlluniau'n darparu llwybrau lleihau maetholion ar gyfer y dalgylchoedd hyn o gamau rheoli maetholion diogel a gynlluniwyd. Gellir defnyddio'r gostyngiadau maetholion a ragwelir i gymhwyso dull integredig o asesu ceisiadau datblygu fel tai, i'w dwyn ymlaen yn erbyn llinell sylfaen sy'n lleihau lefelau maetholion yn y dalgylch.

Ymrwymiad Cadwraeth Eogiaid Sefydliad Cadwraeth Eogiaid Gogledd yr Iwerydd (NASCO)

19. Rydym wedi cyflwyno targedau adrodd am ymrwymiad cadwraeth Cymru i NASCO. Mae'r rhain yn nodi sut yr ydym yn mynd i'r afael ag effeithiau newid hinsawdd mewn dŵr croyw, llygredd a dirywiad cynefinoedd. Yn dilyn cyfweiliad dilynol gyda grŵp adolygu NASCO, rydym wedi cael adborth cadarnhaol bod y camau gweithredu yn

cynnwys nodau a chanlyniadau pendant a fydd o fudd i eogiaid yr Iwerydd trwy wella sawl paramedr cynefin. Gofynnwyd i ni roi rhywfaint o eglurder ychwanegol i'r metrigau, a byddwn yn cyflwyno'r fersiwn derfynol o'r adrodd am ymrwymiad cadwraeth y mis hwn. Rydym hefyd wedi cael adborth cadarnhaol gan Adran yr Amgylchedd, Bwyd a Materion Gwledig (DEFRA) yn Llywodraeth y DU.

20. Rydym wedi rhannu â NASCO ein dull newydd o flaenoriaethu a chyflawni mesurau sy'n amddiffyn 'cadarnleoedd eogiaid', fel ffordd o flaenoriaethu mesurau i atal y dirywiad yn y rhywogaeth bwysig hon yn ddiwylliannol ac yn ecolegol.

Parc Cenedlaethol Glyndŵr

21. Yn dilyn cyflwyno gorchymyn dynodi i Lywodraeth Cymru, cyhoeddodd y Dirprwy Brif Weinidog, Huw Irranca-Davies AS, ym mis Mawrth y cynhelir ymchwiliad lleol cyhoeddus i ystyried ymhellach greu'r Parc Cenedlaethol Glyndŵr newydd. Bydd yr ymchwiliad yn cael ei arwain gan Penderfyniadau Cynllunio ac Amgylchedd Cymru (PEDW), a bydd yn ystyried yn ofalus yr ystod eang o safbwyntiau, pryderon a gwrthwynebiadau i'r gorchymyn dynodi a gyflwynwyd yn ystod y cyfnod hysbysu diweddar. Mae camau nesaf PEDW yn cynnwys sefydlu'r ymchwiliad a nodi unigolyn priodol sydd â'r arbenigedd a'r gallu i'w arwain. Byddwn yn cymryd rhan weithredol yng nghamau nesaf yr ystyriaeth bwysig hon.

Diweddariadau gweithredol

Teifi Fyw

22. Mae prosiect Teifi Fyw: Pobl a Natur Gyda'i Gilydd wedi cael grant o £1.4 miliwn gan Gronfa Dreftadaeth y Loteri Genedlaethol. Gyda chyllid cyfatebol gan CNC a Llywodraeth Cymru, ynghyd â chyfraniadau mewn nwyddau gan bartneriaid cyflawni craidd, mae hyn yn sicrhau incwm prosiect o dros £2 miliwn ar gyfer y cyfnod datblygu dwy flynedd. Yn amodol ar gais Cam 2 llwyddiannus ar ddiwedd y cyfnod datblygu, bydd cyfnod cyflawni pum mlynedd yn dilyn, gan ddod â chyfanswm costau'r prosiect i dros £10 miliwn.
23. Drwy bedwar llinyn cyflawni cydgysylltiedig, nod y prosiect yw ymateb i heriau newid hinsawdd, colli bioamrywiaeth ac iechyd afonydd sy'n dirywio, gan gydnabod arwyddocâd diwylliannol dwfn afon Teifi a rhoi cymunedau lleol wrth wraidd y broses o wneud penderfyniadau. Bydd y cyfnod datblygu yn dwyn ynghyd dystiolaeth wyddonol â hanes lleol, profiad byw a mynegiant creadigol i sicrhau bod y gwaith adfer yn adlewyrchu gwerthoedd y rhai sy'n byw ac yn gweithio yn nalgylch yr afon. Drwy ailgysylltu pobl â natur a pheilotia dulliau newydd o adfer ledled y dalgylch, bydd Teifi Fyw yn mynd ati i drawsnewid dulliau adfer a datblygu model blaenllaw i greu newid parhaol mewn mannau eraill yng Nghymru.
24. Mae'r prosiect yn rhan o raglen dalgylch arddangos ehangach afon Teifi, sydd wedi uno partneriaid yn y dalgylch ers 2023. Fe'i cydlynir gan CNC mewn partneriaeth ag Ymddiriedolaeth Afonydd Gorllewin Cymru, yr Awdurdod Adfer Safleoedd Mwyngloddio, Ymddiriedolaeth Ystrad Fflur, Mentera (Cyswllt Ffermio), Cyngor Sir

Ceredigion, UNESCO-BRIDGES – Prifysgol Cymru y Drindod Dewi Sant, a Sefydliad y Gwyddorau Biolegol, Amgylcheddol a Gwledig ym Mhrifysgol Aberystwyth.

25. Er na fydd llawer o gyfathrebu cyhoeddus am y prosiect hwn cyn Etholiad Senedd Cymru, byddwn yn cynnal y momentwm ar gyflawni, ac rydym eisoes wedi penodi rheolwr rhaglen. Mae proses 'caniatâd i gychwyn' Cronfa Dreftadaeth y Loteri Genedlaethol ar y gweill, a bydd proses recriwtio ar gyfer naw swydd newydd (pump yn cael eu cyflogi gan CNC) yn dilyn yn fuan. Dylai'r prosiect gychwyn ym mis Gorffennaf.

Uno byrddau gwasanaethau cyhoeddus Ceredigion a Sir Gaerfyrddin

26. Defnyddiwyd y pwerau a roddwyd yn adran 47 o Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 i uno byrddau gwasanaethau cyhoeddus Sir Gaerfyrddin a Cheredigion ar wahân yn un bwrdd gwasanaethau cyhoeddus ar gyfer ardal Sir Gaerfyrddin a Cheredigion. Mae cyfarfod cyntaf y bwrdd gwasanaethau cyhoeddus unedig i fod i gael ei gynnal ym mis Medi.
27. Rydym yn croesawu'r dull hwn gan fod gorgyffwrdd sylweddol ym meysydd gwaith blaenoriaeth y ddau fwrdd gwasanaethau cyhoeddus, fel y gwelwyd yn ddiweddar gyda datblygiad cyfunol yr Asesiad Risg Newid Hinsawdd a gomisiynwyd gan CNC ar gyfer Ceredigion a Sir Gaerfyrddin, ond hefyd digon o hyblygrwydd i ddarparu ar gyfer pryderon a chyfleoedd lleol. Dylai'r uno hefyd helpu i leihau'r gofynion gweinyddol ar bartneriaid a chefnogi rhai partneriaid traws-byrddau gwasanaethau cyhoeddus eraill i gryfhau eu presenoldeb ac adnoddau ar gyfer gwaith byrddau gwasanaethau cyhoeddus.
28. Er y bu ymgysylltiad â Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Sir Benfro i archwilio'r awydd am fyrddau gwasanaethau cyhoeddus ehangach wedi ei uno, nid oes yr un awydd ar hyn o bryd er bod parodrwydd i archwilio hyn eto yn y dyfodol os bydd amgylchiadau yn newid.

Camlas Sir Fynwy a Brycheiniog

29. Rydym yn parhau i gefnogi grwpiau gorchwyl a gorffen y Dirprwy Brif Weinidog, a sefydlwyd i archwilio a datblygu opsiynau atodol eraill ar gyfer cyflenwi dŵr ar gyfer Camlas Sir Fynwy a Brycheiniog. Yn ddiweddar, mae'r grwpiau hyn wedi cael eu mireinio yn un grŵp cyngor technegol, yr ydym yn mynychu ei gyfarfodydd. Ar hyn o bryd, mae'r ffocws ar opsiynau cyflenwi atodol amgen o gronfa ddŵr Grwyne Fawr (cronfa ddŵr Dŵr Cymru nas defnyddir) a'r posibilrwydd o drosglwyddo tyniadau dŵr o eiddo Dŵr Cymru nas defnyddir ymhellach i lawr yr afon ar afon Lwyd i Glandŵr Cymru. Fodd bynnag, ni fydd yr opsiynau hyn ar waith ar gyfer yr haf hwn.
30. Er bod trefniadau ariannu dros dro wedi eu sefydlu i gynorthwyo'r trefniadau cyflenwi dros dro presennol, gyda gollyngiadau o Gronfa Ddŵr Wysg ar gyfer cyfnodau o lif isel yn yr afon, mae pwysigrwydd gwelliannau i'r seilwaith a rheoli dŵr yn system y camlesi yn parhau i fod yn allweddol ar gyfer cydymffurfio â thrwyddedau a chynnal lefelau dŵr y gamlas. Rydym yn parhau i ymgysylltu â Glandŵr Cymru yn uniongyrchol, a thrwy'r grŵp cyngor technegol ar y materion hyn.

Abertawe yn ennill statws Dinas Caru Natur

31. Mae Abertawe wedi cael ei chydnabod yn swyddogol fel Dinas Caru Natur, gan ymuno â rhwydwaith rhyngwladol sy'n cynnwys San Francisco, Singapore, Vancouver ac Oslo. Mae'r dynodiad yn dilyn cais ar y cyd gan CNC, Cyngor Abertawe a Phrifysgol Abertawe, sy'n adlewyrchu gwaith partneriaeth hirdymor i gryfhau seilwaith gwyrdd a glas, cefnogi bioamrywiaeth, a gwella llesiant drwy ymgorffori natur mewn dylunio trefol. Fel rhan o'r Rhwydwaith Dinasoedd Caru Natur byd-eang, bydd Abertawe yn rhannu dysgu ac arfer gorau â dinasoedd ledled y byd, tra hefyd yn arddangos arloesedd ac arweinyddiaeth leol mewn adfywio trefol dan arweiniad natur. Mae'r statws yn tynnu sylw at ymrwymiad y ddinas i integreiddio natur i fywyd trefol bob dydd i drigolion, busnesau ac ymwelwyr.
32. Ers 2020, mae mwy na hectar o doeau a waliau gwyrdd wedi eu gosod yng nghanol y ddinas, gyda llawer mwy wedi eu cynllunio. Mae'r gosodiadau hyn yn dal dŵr glaw, yn lleihau llifogydd arwyneb, yn creu cynefin ar gyfer peillwyr ac infertebratau, ac yn gwella perfformiad adeiladau trwy oeri ac inswleiddio. Rydym yn cefnogi'r dull hwn trwy brosiectau fel yr adeilad Biom sydd wedi ei gynllunio ar gyfer caru natur a'r rhaglen ymchwil REPAIR (Ôl-osod ar gyfer y Dyfodol), a ariannwyd gan £3 miliwn gan Gyngor Ymchwil y Celfyddydau a'r Dyniaethau. Mae dod yn Ddinas Caru Natur yn cydnabod asedau naturiol Abertawe, ac yn nodi cynnydd pellach ar adferiad natur, gweithredu ar yr hinsawdd, a chymunedau iachach.

Digwyddiad Fferm Wynt Brechfa

33. Yn dilyn colli llafn tyrbîn o un o'r tyrbînau gwynt yn Fferm Wynt Gorllewin Brechfa, mae 27 o'r 28 tyrbîn ar y safle bellach yn ôl yn gweithredu'n llawn. Cynhaliodd RWE, gweithredwr y fferm wynt, archwiliadau o bob tyrbîn i safon y diwydiant, ac yn unol ag argymhelliad y gwneuthurwr offer gwreiddiol, cyn dod â'r tyrbînau yn ôl i weithredu'n llawn. Mae'r gweithredwr hefyd bellach yn blaenoriaethu gosod system fonitro ar bob tyrbîn i sicrhau nad yw problem debyg yn codi yn y dyfodol.
34. Bydd RWE yn parhau i archwilio'r tyrbînau yn rheolaidd bob tri mis nes bod y system fonitro hon wedi ei gosod. Mae'r tîm Rheoli Tir lleol yn parhau i gyfathrebu'n agos ag RWE er mwyn helpu i ddeall amserlenni ar gyfer cyflwyno'r system fonitro a pharhad yr arolygiadau bob tri mis. Cynhelir adolygiad digwyddiad yn fewnol hefyd, a bydd y gwersi a ddysgir yn cael eu rhannu â'r swyddogion cyswllt masnachol a'r timau Rheoli Tir sy'n rheoli safleoedd tebyg ar ystad coetir Llywodraeth Cymru.

Ymgyrch beilot cyfathrebu'r perygl o lifogydd

35. Mae ymgyrch gyfathrebu beilot wedi digwydd i hybu ymwybyddiaeth o berygl o lifogydd ar draws dalgyrch afon Taf a De Canol Cymru yn ehangach. Gan ddefnyddio cymysgedd o sianeli digidol, sain a chymunedol, nod y prosiect oedd cyrraedd cymaint o bobl â phosibl a all fod yn agored i lifogydd. Roedd y dull aml-sianel yn cynnwys hysbysebion â thâl wedi eu targedu ar Meta a LinkedIn, a negeseuon wedi eu teilwra mewn amrywiaeth o ieithoedd cymunedol, fel Arabeg, Pwyleg, Bengaleg a Phortiwgaleg, gan adlewyrchu'r boblogaeth amrywiol ar draws y rhanbarth.
36. Roedd yr ymgyrch hefyd yn cynnwys hysbyseb sain ddwyieithog gan Digital Audio Exchange (DAX) yn para am 30 eiliad, a rannwyd ar draws llwyfannau radio a phodlediadau ochr yn ochr â phostiadau gan bartneriaid allweddol yn cynnwys Cyngor Caerdydd a Chyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful. Darparwyd adnoddau

amlieithog i gynghorau gwirfoddol sirol lleol i'w rhannu trwy eu rhwydweithiau eu hunain. Bydd y cynllun peilot, a redodd tan ddiwedd mis Mawrth, yn cael ei werthuso'n llawn gyda chanfyddiadau ac adnoddau'n cael eu rhannu unwaith y byddant ar gael.

Diweddariadau mewnol

Achrediad Cyflogwyr Balch newydd

37. Rydym wedi cael ein hachredu fel cyflogwr cyflawn yng Nghynllun Achredu Cyflogwyr Balch, wedi ein hasesu yn erbyn meini prawf ar gyfer ein harweinyddiaeth, polisïau a rhwydwaith staff mewn perthynas â chynnwys y gymuned LHDT+. Mae cyflawni'r statws hwn yn dangos y pwysigrwydd rydyn ni, fel sefydliad, yn ei roi ar gynhwysiant, a'n bod ni wedi gwneud dechrau cryf tuag at gynhwysiant LHDT+ yn ein gweithle. Rydym wedi gosod sylfeini cadarn, ac yn cymryd camau ystyrlon tuag at fod yn weithle cynhwysol. Dylem ni oll fod yn hynod falch o'r cyflawniad hwn.

Cyfathrebu

Cyfathrebu corfforaethol

38. Yn ystod y cyfnod hwn, croesawyd aelodau newydd y bwrdd, sef Sarah Albon a Mair Gwynant, a nodwyd ymadawïad yr Athro Steve Ormerod a Karen Balmer, gan gydnabod eu cyfraniadau drwy gyfathrebu mewnol ac allanol.
39. Ym mis Mawrth, cefnogwyd ymgysylltiad ar y Strategaeth Twf a Gwerth Cynaliadwy ddrafft, gydag adborth adeiladol yn llywio ei datblygiad parhaus. Gwnaethom hefyd gyflwyno cyfathrebiadau ar gyfer amrywiaeth o brosiectau sy'n seiliedig ar le, gan gynnwys adfer afonydd yng Nghaerdydd, adfer ar ôl stormydd ym Mrechfa, ac ymgynghori ar gynlluniau drafft adnoddau coedwig ar gyfer De Gwydir, Ynysowen a Chwm Cynon. Buom yn cydweithio'n rhagweithiol â'r cyfryngau i ddarparu sylwebaeth awdurdodol ar faterion sy'n effeithio ar gymunedau, gan gynnwys rhaglen BBC Radio Wales ar lifogydd yn Nhrefynwy, gan dynnu sylw at effeithiau newid hinsawdd, cyngor ymarferol i drigolion, a'n hymateb gweithredol.
40. Cyn ei weithredu, codwyd ymwybyddiaeth o'r system barcio newydd sy'n adnabod rhifau cerbydau yn awtomatig ym Mwlich Nant yr Arian, Coed y Brenin a Niwbwrch, gan gydweithio'n agos â thimau gwasanaeth cwsmeriaid a thimau sy'n seiliedig ar leoedd.
41. Ym mis Ebrill, cyflwynwyd ymgyrch ymweld cyfrifol, ochr yn ochr â chyngor diogelwch nofio mewn dŵr agored tymhorol, a negeseuon penodol i'r safle ar waith gwella, a chyfyngiadau mynediad dros dro ym Mro'r Sgydau. Drwy gydol y cyfnod, codwyd ymwybyddiaeth o ddeddfwriaeth newydd a deddfwriaeth sydd ar ddod, gan gynnwys Bil yr Amgylchedd (Cymru), deddfwriaeth cŵn (diogelu da byw) a gorchymyn yr afancod (Cymru). Gwnaethom hefyd barhau i ddarparu cyfathrebiadau adweithiol lle bo angen, gan gynnwys cyfyngiadau mynediad sy'n gysylltiedig â diogelwch ym Mrechfa yn dilyn datgysylltu llafn tyrbîn gwynt, ac ymatebion i ddigwyddiadau llygredd a thipio anghyfreithlon.

Cyfathrebu ac ymgysylltu mewnol

42. Mae newidiadau i gyfathrebu mewnol sydd â'r nod o symleiddio gweithgaredd a lleihau'r baich ar reolwyr llinell a thimau yn profi'n effeithiol, gydag adborth cadarnhaol ar welliannau i ddiweddariad misol y rheolwyr. Rydym yn parhau i weithredu camau gweithredu o'n hadolygiad diweddar, gan gryfhau cynllunio ymlaen llaw a mireinio sianeli i gefnogi timau'n well wrth iddynt ganolbwyntio ar gyflawni.
43. Rydym wedi bod yn cynllunio ar gyfer y cyhoeddiad sydd ar ddod ynghylch yr amcan llesiant newydd (a drafodir ym mharagraff 16 uchod), gan alinio hyn â gweithgaredd ymgysylltu ehangach sy'n gysylltiedig â'r arolwg Ein Llais diwethaf, yr adolygiad o wasanaethau galluogi, a'r gwersi a ddysgwyd yn Achos dros Newid. Elfen allweddol yw datblygu 'canolfan' ganolog i arddangos ymyriadau cadarnhaol sy'n cyd-fynd â'r amcan newydd, gan gefnogi gwelliannau ym mhrofiad gweithwyr, cymhelliant a chynhyrchiant.

Materion allanol a materion cyhoeddus

44. Mae'r tîm Materion Allanol wedi parhau i wneud cynnydd cyson o ran gosod y sylfeini ar gyfer ein dull gweithredu yn y dyfodol. Yn ogystal â chefnogi'r digwyddiad 'Sgyrsiau â CNC' cyntaf, a roddodd fewnwelediad gwerthfawr i sut y mae ein gwaith yn cael ei dderbyn, rydym hefyd wedi cael canfyddiadau'r ymchwil i ganfyddiadau rhanddeiliaid a'r cyhoedd, ac wedi dechrau rhannu'r rhain gyda'r Tîm Gweithredol a'r bwrdd, gyda chynlluniau i gyflwyno hyn yn ehangach ar draws y sefydliad.
45. Rydym wedi llwyddo i gaffael system rheoli cydberthynasau â rhanddeiliaid, ac wedi dechrau ei hymgorffori, tra bod y pecyn cymorth a'r templedi rhanddeiliaid hefyd bron â chael eu cwblhau. Mae mapio rhanddeiliaid yn parhau i gael ei fireinio ac mae'n cael ei gysylltu fwyfwy â'n sefydliadau busnes. Rydym wedi gweithio gyda Materion Cyhoeddus i ddatblygu rhaglen fwy rhagweithiol o ymgysylltu ag Aelodau'r Senedd cyn yr etholiad, gan gynnwys cynllunio ar gyfer aelodau sy'n ymadael.

Cymunedau yn gallu gwrthsefyll y newid yn yr hinsawdd

46. Canolbwyntiodd cyfathrebiadau yn ystod mis Mawrth ac Ebrill ar feithrin dealltwriaeth o risgiau hinsawdd a rôl CNC mewn addasu hirdymor, yn enwedig mewn cymunedau arfordirol a chymunedau sy'n dueddol o gael llifogydd. Roedd lansio'r ymgynghoriad cyhoeddus ar y cynllun rheoli perygl o lifogydd llanw arfaethedig ar gyfer Aberteifi yn gyfle allweddol i esbonio'r sylfaen dystiolaeth, amlinellu dulliau posibl, ac annog ymgysylltiad cymunedol cynnar. Atgyfnerthodd y sylw ein hymrwymiad i weithio gyda chymunedau a phartneriaid i gynllunio ar gyfer perygl o lifogydd yn y dyfodol.
47. Gwnaethom hefyd gefnogi cyhoeddi adroddiad yn tynnu sylw at rôl cynefinoedd arfordirol iach wrth leihau'r perygl o lifogydd, gan ddangos sut y gall atebion sy'n seiliedig ar natur wella gwydnwch ochr yn ochr ag amddiffynfeydd llifogydd traddodiadol, a chryfhau ein dylanwad mewn trafodaethau polisi a buddsoddi ehangach. Dangosodd adrodd straeon gweithredol, gan gynnwys gwaith gaeaf yn cefnogi adferiad cynefinoedd yn y gwanwyn ar Skomer, sut y mae ymyriadau cynlluniedig yn amddiffyn natur wrth leihau effeithiau hirdymor ar yr hinsawdd.

Llygredd yn cael ei atal hyd yr eithaf

48. Roedd y cyfathrebiadau yn cefnogi atal llygredd a gorfodi drwy hyrwyddo cydymffurfedd, tryloywder ac atebolrwydd cyhoeddus. Roedd negeseuon ataliol yn annog tiffeddianwyr a chontractwyr i geisio cyngor cyn gweithio mewn afonydd, gan atgyfnerthu pwysigrwydd gwneud pethau'n iawn y tro cyntaf. Gwnaethom hefyd egluro gweithgaredd atal llygredd cymhleth mewn amgylcheddau sensitif, gan gynnwys defnyddio hofrenyddion i ddiogelu cynefinoedd prin yn ystod gwaith hanfodol, gan helpu i feithrin dealltwriaeth y cyhoedd o wneud penderfyniadau gweithredol. Roedd gorfodi yn nodwedd gref, gyda chyfathrebiadau yn tynnu sylw at gamau ar dipio anghyfreithlon trwy Taclo Tipio Cymru, gweithgaredd cludo gwastraff anghyfreithlon yn dilyn ystadegau Llywodraeth Cymru, ac erlyniadau am bysgota cocos yn anghyfreithlon.

Mae Natur yn Gwella

49. Gwnaethon ni arddangos camau ymarferol i amddiffyn ac adfer natur, ochr yn ochr â'r partneriaethau a'r gorfodi y mae eu hangen i gyflawni canlyniadau. Trwy gyfrwng sylw i ddringwyr arbenigol yn tynnu rhododendron goresgynnol oddi ar glogwyni arfordirol yng Ngogledd Cymru yn y cyfryngau, dangoswyd maint yr her a'r dulliau arloesol y mae eu hangen. Gwnaethon ni hyrwyddo prosiectau cydweithredol i warchod cynefinoedd a rhywogaethau sensitif, gan gynnwys astudiaeth bywyd gwyllt arfordirol i ddiogelu poblogaethau adar agored i niwed, a thynnu sylw at gamau gorfodi i warchod safleoedd o ddiddordeb gwyddonol arbennig (SoDdGA) Magwyr a Gwndy. Amlygodd adrodd straeon cadarnhaol arbenigedd CNC, gan gynnwys cydnabod cydweithwyr yn Neorfa Cynrig â Gwobr Dewi Sant, dathlu rhywogaethau brodorol Cymru, cefnogaeth i lansio'r llwybr coedwig cenedlaethol, a chynnwys yn nodi Diwrnod Rhyngwladol Coedwigoedd, gan dynnu sylw at werth amgylcheddol ac economaidd coedwigoedd.

Crynodeb o gwynion, canmoliaeth a gohebiaeth

50. Ym mis Mawrth, deliodd y Tîm Gohebiaeth Canolog â 49 o eitemau o ohebiaeth, a oedd yn gynydd o 18 eitem ar y mis blaenorol. Atebwyd pob un o fewn y cytundeb lefel gwasanaeth o 10 neu 15 diwrnod gwaith, gyda dim ond un yn cymryd y 15 diwrnod llawn oherwydd yr eglurhad y gofynnwyd amdano gan y cwsmer. Ymatebwyd i gyfanswm o 90% o fewn 10 diwrnod gwaith, gyda 52% o'r rheini'n ymateb o fewn 5 diwrnod gwaith neu lai (cynnydd o 21% ar y mis blaenorol). Mae'r tîm wedi llwyddo i ymdopi â chynnydd yn y galw, ac ar yr un pryd wedi gwella perfformiad.

51. Daeth gohebiaeth i law oddi wrth amrywiaeth o bobl a sefydliadau. Y prif bynciau ar gyfer mis Mawrth oedd ein gwaith o ran rheoleiddio Kronospan (39%), ansawdd dŵr a chydymffurfedd cwmnïau dŵr (14%), canolfannau ymwelwyr a pharcio (12%), a phryderon diogelwch y cyhoedd ynghylch Fferm Wynt Brechfa (4%).

52. Cafwyd 46 o geisiadau am wybodaeth amgylcheddol newydd yn ystod y mis, ac anfonwyd 39 o ymatebion wedi eu cwblhau i geisiadau a ddaeth i law yn ystod y misoedd blaenorol. Rydym yn gweld cynnydd bach yn nifer y ceisiadau o fis i fis, ond rydym yn dal i gynnal cyfradd ymateb ardderchog o 93% o fewn y cytundeb lefel gwasanaeth 20 diwrnod gwaith a osodwyd yn neddfwriaeth yr amgylchedd gwybodaeth amgylcheddol.

53. Agorwyd 16 cwyn Cam 1 newydd ym mis Mawrth, caewyd 23, ac ymatebwyd i bob un ohonynt o fewn y cytundeb lefel gwasanaeth. Mae dwy gŵyn Cam 2 yn parhau, ac nid oes unrhyw rai newydd wedi dod i law yn y cyfnod hwn. Cafwyd tri hysbysiad penderfynu gan yr Ombwdsmon yn ystod y mis heb i'r un ohonynt gael eu cadarnhau, a'r penderfyniad oedd 'peidio ag ymchwilio,' sy'n tystio ein bod yn gweithredu eu canllawiau ar drin cwynion yn gywir. Mae'n bleser nodi i ni gael saith canmoliaeth i'r sefydliad a/neu gydweithwyr unigol ym mis Mawrth.

Edrych ymlaen

- Dydd Mawrth 26 Mai – Y Pwyllgor Archwilio a Rheoli Risg (cyfrifon)
- Dydd Iau 4 Mehefin – Y Pwyllgor Archwilio a Rheoli Risg
- Dydd Iau 11 Mehefin – Pwyllgor Ardaloedd Gwarchoddedig
- Dydd Mercher 17 Mehefin – Galwad i'r bwrdd roi'r wybodaeth ddiweddaraf
- Dydd Mercher 24 Mehefin – Pwyllgor y Bobl
- Dydd Iau 2 Gorffennaf – Y Pwyllgor Cyllid
- Dydd Mercher 8 Gorffennaf – Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg
- Dydd Mawrth 14 Gorffennaf – Cyfarfod Arbennig o'r Bwrdd (adroddiad blynyddol a chyfrifon)
- Dydd Llun 20 Gorffennaf–Dydd Iau 23 Gorffennaf – Sioe Amaethyddol Frenhinol Cymru
- Dydd Mercher 29 Gorffennaf – Cyfarfod mis Gorffennaf y bwrdd

Papur Bwrdd Cyfoeth Naturiol Cymru

Dyddiad y cyfarfod:	20 a 21 Mai 2026
Teitl y papur:	Adroddiad y Bwrdd Rheoli Perygl Llifogydd
Cyfeirnod y papur:	26-05-B02
Noddwyd y papur gan:	Peter Fox, Cadeirydd y Pwyllgor Rheoli Perygl Llifogydd
Paratowyd y papur gan:	Ysgrifenyddiaeth y Bwrdd
Cyflwynwyd y papur gan:	Peter Fox, Cadeirydd y Pwyllgor Rheoli Perygl Llifogydd
Diben y papur	Er gwybodaeth
Crynodeb	I roi'r wybodaeth ddiweddaraf am gyfarfod y Pwyllgor Rheoli Risg Llifogydd a gynhaliwyd ar 29 Ebrill 2026.

Cefndir

1. Mae'r crynodeb hwn yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf am faterion y dylid, ym marn Cadeirydd y Pwyllgor Rheoli Risg Llifogydd, eu dwyn i sylw'r bwrdd cyfan yn dilyn cyfarfod y pwyllgor a gynhaliwyd ar 29 Ebrill 2026.
2. I gael rhagor o fanylion, gall pob aelod o'r bwrdd weld agendâu, papurau a chofnodion cyfarfodydd y pwyllgor drwy'r porth Diligent.

Yr wybodaeth ddiweddaraf

Yr wybodaeth ddiweddaraf am reoli perygl llifogydd

3. Darparwyd yr wybodaeth ddiweddaraf am ragolygon tri mis y Swyddfa Dywydd, y gwaith glanhau sy'n mynd rhagddo ar ôl llifogydd y gaeaf, gwaith paratoi ar gyfer sychder a thanau gwyllt, ac adolygiad barnwrol Tan Lan. Tynnwyd sylw at y gwaith a wneir o ran rheoli dalgylchoedd integredig ynghyd â'r gwaith a wneir ar gynlluniau buddsoddi strategol gyda phwyslais ar ganlyniadau. Roedd y gwaith hwn yn cyd-fynd â datblygu cynllunio amflwyddyn ar draws CNC.
4. Bu'r pwyllgor yn trafod effeithiau tymor aelodau'r Pwyllgor Llifogydd ac Erydu Arfordirol yn dod i ben, gyda'r gwaith wedi ei arafu neu wedi ei oedi. Trafodwyd hefyd a oedd

Llifogydd wedi addasu model economi gymysg, gan nodi pa mor bwysig yw cael staff craidd yn eu lle. Yn dilyn ymholiad, cadarnhawyd bod cysylltiadau wedi eu gwneud ar draws CNC ar gyfer y gwaith cynllunio buddsoddiad strategol.

Yr wybodaeth ddiweddaraf am Raglen Gyfalaf Rheoli Perygl Llifogydd

5. Cyflwynwyd trosolwg o gyllideb diwedd blwyddyn Rhaglen Gyfalaf Llifogydd 2025–2026, yn ogystal â throsolwg o raglen 2026–2027. Darparwyd yr wybodaeth ddiweddaraf am brosiectau Llanandras, Chapel Reen, Aberteifi ac Ynysgynwraidd, ac amlinellwyd y prif risgiau gan gynnwys problemau o ran adnoddau staff.
6. Bu'r Pwyllgor Rheoli Perygl Llifogydd yn trafod y risgiau i gyflawni'r Prosiect Amnewid Fflyd, ac awgrymodd ddull cymysg gan ddefnyddio lesio a datrysiadau dros dro. Trafodwyd y problemau o ran adnoddau staff hefyd, yn ogystal ag a fyddai angen i'r cymysgedd sgiliau yn y tîm fod yn wahanol o ystyried y newid o gynllunio i adeiladu yn achos nifer o brosiectau.

Cymunedau mwyaf mewn perygl a chanlyniadau

7. Cyflwynwyd y Gofrestr Cymunedau mewn Perygl, gan gynnwys y rhestr o ba ardaloedd oedd yn y rhaglen, neu yn y broses ddeng mlynedd, a'i defnydd ar gyfer blaenoriaethu ymhlith ystyriaethau eraill.
8. Teimlai'r pwyllgor yn sicr fod mwyafrif helaeth o'r ardaloedd yn y gofrestr dan ystyriaeth gan naill ai CNC neu lywodraeth leol, a chodwyd pryder nad oedd cysylltiad clir rhyngddyn nhw a chynllunio dalgyloedd. Fodd bynnag, esboniwyd y byddai hyn yn rhan o'r cam nesaf yn y broses o gynllunio'r prosiect. Trafodwyd yr angen am ddull cydgysylltiedig ar draws gwahanol lefelau o lywodraeth, cymunedau ac elusennau.

Sut y mae buddion yn cael eu hasesu

9. Eglurwyd cyd-destun y gyfradd ddisgownt a orfodwyd gan Drysorlys y DU i bennu'r dadansoddiad cymhareb cost a budd, gan gynnwys y problemau o ran ei defnyddio, a'r ffaith nad ydyw'n gydnaws â Deddf Cenedlaethau'r Dyfodol. Cyflwynwyd y fframwaith yr oedd yn rhaid i CNC ei ddilyn, gan gynnwys yr achos busnes pum cam a'r achos economaidd. Tynnwyd sylw at y diweddariad i'r adolygiad o'r Llyfr Gwyrdd, a chyflwynwyd pwyntiau trafod ar sut y mae CNC yn asesu buddion.
10. Awgrymodd y pwyllgor y dylid adolygu'r disgownt yng nghyd-destun Cymru, ond byddai angen ystyried yn ofalus sut i gyflwyno'r cyfiawnhad dros newid. Awgrymwyd mapio'r dull yn erbyn parodrwydd CNC i dderbyn risg, yn ogystal â defnyddio metrigau datblygiad cymdeithasol. Awgrymwyd y dylai CNC ddylanwadu ar Lywodraeth Cymru gan gynghori y dylai adolygu ei chanllawiau. Gofynnodd y Pwyllgor i'r Tîm Gweithredol edrych ar y ffordd orau o wneud hyn.

Rhagolwg a chynlluniau ar gyfer y dyfodol ar gyfer gwaith y Pwyllgor Rheoli Perygl Llifogydd

11. Eglurwyd y cyd-destun y tu ôl i ailstrwythuro'r pwyllgor, a'r nod o ddarparu proses graffu mwy cyfannol ar draws y broses o gyflwyno'r amcanion llesiant, yn ogystal ag ymdrin â bylchau mewn goruchwyliaeth. Roedd y cylch gorchwyl ar draws yr holl bwyllgorau yn cael ei adolygu, ac roedd agendâu enghreifftiol ar gyfer y Pwyllgor Cyflawni Strategol newydd arfaethedig yn cael eu datblygu i egluro rolau a chyfrifoldebau.
12. Cododd y pwyllgor gwestiynau ynghylch cynnal proses graffu effeithiol ar reoli perygl llifogydd, ac a fyddai goruchwyliaeth o weithgareddau rheoleiddio o fewn y strwythur newydd. Mynegodd aelodau'r pwyllgor yr angen am fwy o eglurder a chyfranogiad yn y broses.

Papur Bwrdd Cyfoeth Naturiol Cymru

Dyddiad y cyfarfod:	20 Mai 2026
Teitl y papur:	Adroddiad Perfformiad Cyllid
Cyfeirnod y papur:	26-05-B03
Noddwyd y papur gan:	Rachael Cunningham, Cyfarwyddwr Gweithredol Cyllid a Gwasanaethau Corfforaethol
Paratowyd y papur gan:	Rob Bell, Pennaeth Cyllid; Mark Collins, Rheolwr Cyllid Busnes
Cyflwynwyd y papur gan:	Mark Collins, Rheolwr Cyllid Busnes
Diben y papur:	Cymeradwyaeth (newid yn y rhagolygon ariannol) / trafodaeth (perfformiad ariannol)
Crynodeb	<p>Cymeradwyo:</p> <p>Newid yn y rhagolwg diweddaraf o £293 miliwn i £294.2 miliwn.</p> <p>Craffu ar y canlynol:</p> <p>Perfformiad ariannol hyd at ddiwedd mis Mawrth 2026.</p>

Cefndir

1. Mae'r adroddiad perfformiad cyllid yn rhoi manylion am gynnydd ar draws y gwahanol fathau o incwm, gwariant a rhaglenni. Mae Atodiad A yn crynhoi'r prif negeseuon mewn perthynas â'r canlynol:
 - Newid i ragolwg y gyllideb o'i gymharu â'r rhagolwg blaenorol a gymeradwywyd (mis Ionawr).
 - Perfformiad hyd at ddiwedd mis Mawrth 2026.

Prif bwyntiau

2. Yn gyffredinol, roedd hwn yn alldro cadarnhaol o ran perfformiad y gyllideb. Cafwyd llawer o enghreifftiau ar draws Cyfoeth Naturiol Cymru o reoli cyllidebau a rhaglenni'n dda iawn, yn enwedig o ystyried yr heriau a gawsom drwy gydol y flwyddyn o ran y gweithlu. Ar y cyfan, llwyddwyd i hysbysu Llywodraeth Cymru

yn ddigon cynnar yn y flwyddyn ariannol pan nad oeddem yn gallu defnyddio'r cyllid. Wedi dweud hynny, roedd gormod o duedd optimistaeth mewn rhai cyllidebau, ac yn realistig, gallem fod wedi rhagweld tanwariant yn gynharach. Byddwn yn ceisio gwella yn y meysydd hynny.

3. Roedd yr incwm ychydig yn fwy na'r hyn a ragwelwyd ar ddiwedd mis Mawrth. Y prif amrywiant mewn perthynas â'n hincwm masnachol oedd ein hincwm o bren, a oedd £0.8 miliwn yn fwy na'r rhagolwg oherwydd bod swm y pren a ddosbarthwyd ym mis Mawrth bron ddwywaith cymaint â mis Chwefror - er ein bod yn disgwyl cynnydd, mae'r lefel hon yn ddigynsail. Roedd incwm o ynni y gellir ei ildio ac ystadau Cyfoeth Naturiol Cymru hefyd yn uwch, ill dau £0.4 miliwn yn uwch na'r rhagolwg. Bu gwelliant yn ein gallu i ragweld eleni, a pherfformiad chwarter 4 y ffermydd gwynt oedd yn gyfrifol am yr amrywiant o ran ynni.
4. Roedd gwariant ychydig yn is na'r hyn a ragwelwyd. Roedden ni eisoes wedi gwneud y penderfyniad i leihau cyllidebau yn y flwyddyn ariannol hon, ac roedd Llywodraeth Cymru wedi caniatáu inni ddefnyddio hynny'n rhannol i wrthbwysu'r rhwymedigaeth IR35. Roedd perfformiad yn erbyn y rhagolwg diwygiedig a'r gyllideb wreiddiol yn dda iawn, sef 99% a 98% yn erbyn y cyllidebau priodol a ddefnyddiwyd. Yr eithriad pennaf oedd rhaglen Cronfa Argyfwng Natur a Hinsawdd, sydd â llwyddiant blaenorol rhagorol o ran cyflawni a gwariant, lle cafwyd tanwariant o £1.3 miliwn, ond gwariodd 94% o'i rhagolwg yr un fath. Mae adolygiad eisoes wedi'i gynnal i'r rhesymau dros hyn a bydd yn cael ei rannu â'r Tîm Gweithredol.
5. Fe wnaethom gysylltu â Llywodraeth Cymru ym mis Ionawr a chadarnhau ein sefyllfa debygol o ran tanwariant ar gyfer y flwyddyn ac addasu ein rhagolygon yn unol â hynny. Gweler ail dudalen ein hadroddiad am fwy o fanylion. O ystyried y tanwariant yn y flwyddyn ariannol hon, rydym wedi cynyddu ein gor-raglennu ar gyfer y flwyddyn nesaf, ac mae gor-raglennu refeniw cyffredinol a chyfalaf wedi'u gosod ar £3 miliwn ac £1 miliwn yn y drefn honno. Byddwn hefyd yn adolygu'r lefelau a osodwyd ar gyfer rhaglenni cyfalaf Llifogydd a Chronfa Argyfwng Natur a Hinsawdd.
6. Cyflawnwyd y pryniant tir ym Maes y Gamfa cyn 31 Mawrth gan ddefnyddio'r arian o ildio'r brydles ym Mynydd Cilfái yn bennaf.

Risgiau a chyfleoedd

7. Mae gennym risg wedi'i rhestru yng nghofrestr risgiau Cyllid a Gwasanaethau Corfforaethol ar gyfer 'gwariant yn ystod y flwyddyn'. Mae'r risg hon hefyd yn cysylltu â'r risg strategol "Methu â chyflawni sefydlogrwydd ariannol". Ar gyfer y flwyddyn ariannol hon, mae'r risgiau o orwario wedi'u lliniaru gan y camau gweithredu a gymerwyd gan y Tîm Gweithredol, a'r cyllid ychwanegol gan Lywodraeth Cymru.

Mae'r goblygiadau ehangach fel a ganlyn:

- (a) **Cyllid:** Mae'r adroddiad hwn yn ymwneud â pherfformiad ariannol Cyfoeth Naturiol Cymru. Mae gennym risg wedi'i rhestru yng nghofrestr risgiau'r Gyfarwyddiaeth Cyllid a Gwasanaethau Corfforaethol.
- (b) **Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol:** Mae pob elfen o'r gyllideb yn cyfrannu at un neu lawer o'n hamcanion llesiant.

Y camau nesaf

8. Bydd y Tîm Gweithredol yn parhau i fonitro'r prif risgiau yn y gyllideb.

Cynhyrchir yr adroddiad hwn bob deufis ar gyfer y bwrdd a'r Tîm Gweithredol.

Argymhelliad

9. Bod y bwrdd yn cymeradwyo newidiadau i'r rhagolwg diweddaraf, o £293 miliwn i £294.2 miliwn.

Bod y bwrdd yn craffu ar y perfformiad ariannol hyd at ddiwedd mis Mawrth 2026.

Rhestr atodiadau

Atodiad A: Adroddiad ar y Perfformiad Ariannol

**Cyfoeth
Naturiol**
Cymru
**Natural
Resources**
Wales

NRW Board – May 2026

Financial Performance Report – March 2026

Content and Key Messages

Update will cover:	Messages:
<p>Update on the latest forecast changes as at March 2026, compared to the approved budget as at January 2026 - an increase of £1.2m from £293m to £294.2m.</p>	<p>The £1.2m budget increase from January predominantly relates to an additional £4.4m Welsh Government Grant in Aid, offset by reductions in commercial, charge balances, European & external income of £0.7m, £1.1m & £1.4m respectively.</p>
<p>Financial Performance as at March 2026.</p>	<p>Income The main variance was in relation to our commercial income - our timber income was £0.8m more than forecast due to March's despatches being almost double Februarys - although we did expect an increase, this level is unprecedented. Surrenderable energy and NRW estate income were also higher, with each £0.4m above forecast. There was an improvement in our ability to forecast this year but the energy variance was caused by Quarter 4 performance on windfarms.</p> <p>Expenditure We had already made the decision to reduce budgets this financial year which Welsh Government had partly allowed us to use to offset the IR35 liability. Performance against the revised forecast was largely very good across multiple programmes / areas of spend. We spent 99% of the revised forecast and 98% of the original budget. NaCE - a programme with an excellent track record of delivery and spend - was the only real outlier with an underspend of £1.5m but still spent 94% of its forecast. A "deep dive" has already been undertaken into the reasons for that, which will be shared with the Executive Team.</p>
<p>Update on contingencies and under/over programming.</p>	<p>All over-programming was managed down at the end of the financial year. A lessons learned from this year is not to be as risk averse in 2026-27. We have reduced our levels of over-programming generally over the last 2 financial years partly as a response to the findings in the Local Partnerships review. The general revenue and capital over-programming levels have been set at £3m and £1m respectively for next year and we will review the levels set for flood and NaCE capital.</p>
<p>The main risks and opportunities to our budget this year and return of funding to Welsh Government.</p>	<p>We have summarised on the next page whether there were any further variances against the main categories of funding which either Welsh Government provide or impact Welsh Government on consolidation of NRW results into Welsh Governments. Overall, the outcome was very positive with the only outlier being the NaCE programme. A separate page has been included summarising the outturn on all ring fenced Welsh Government grants and Grant in Aid.</p>
<p>Lessons learned for next financial year</p>	<p>This financial year was complicated by coming out of the case for change and being behind our affordable structure. Areas of focus for next year will be: Being nearer to our affordable structure. Less risk averse over-programming levels. Implementation of our finance strategy. Delivery of finance's innovation plan which incorporates training and improved management information. We will review performance with each director individually as well to help identify where there was optimism bias by budget managers and where behaviours can be improved.</p>
	<p>The individual pages within the report provide further detail on the points raised above.</p>

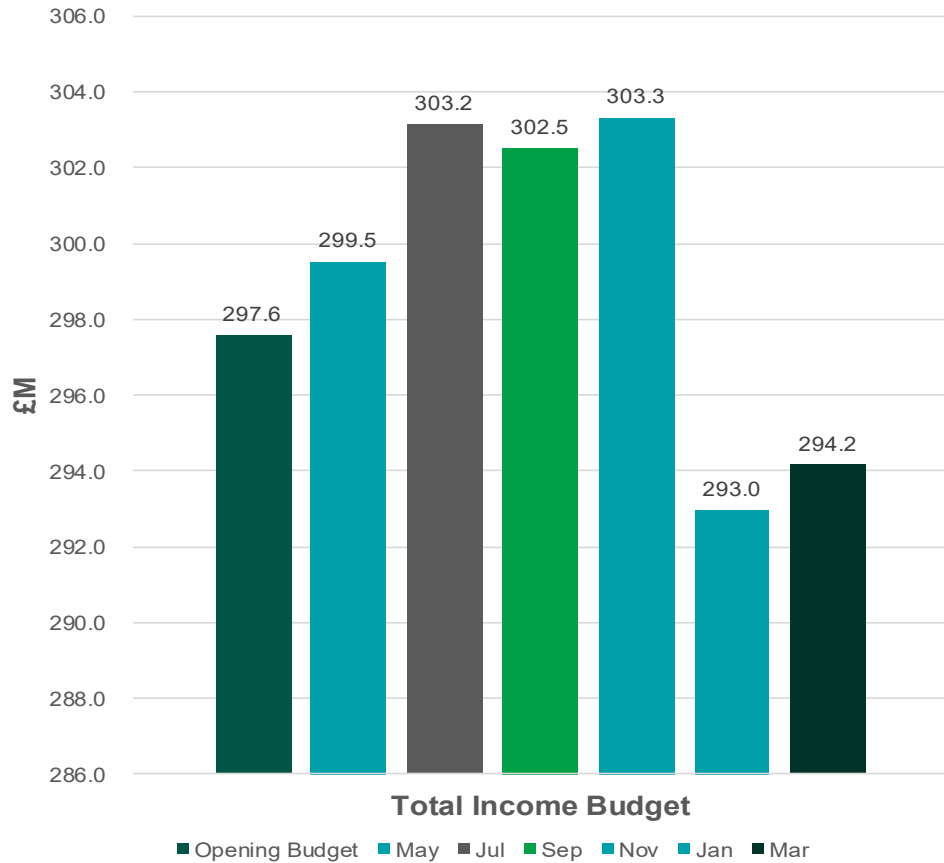
Welsh Government Grants and Grant in Aid Outturn

This table compares further variances to key funding streams (which impacts Welsh Government on consolidation) from that reported in January and shared with Finance Committee in March.

Item	Value - January 2026	Further variances - March 2026	Explanation to further variances
Revenue GiA	£4m	£0m	No further variances, which was a very good result.
Capital GiA	£2m	£0.7m	As explained elsewhere, our primary expenditure variance was in respect to the NaCE programme which was unexpected. £0.6m was funded from GiA.
Receipt from lease surrender at Kilvey Hill	£1.5m	£0m	Receipt was fully utilised in funding the land purchase at Maes y Gamfa.
Capital GiA - Fleet bid	£0.8m	£0m	No further variance.
Capital GiA - Flood	£0.3m	£0.7m	We had made Welsh Government aware of a further reduction in forecast (£0.7m) in March. There were no further variances after that.
Ring Fenced Grants and Grant in Aid	£1.9m	£1m	A further page breaks down the variances. The main variance was in respect to the NaCE programme (£0.7m). In total we spent £47.9m of the revised forecast £49.4m.
Commercial income	-	£1.2m	Both timber (£0.8m) and NRW estate (£0.4m) income were above forecast. As explained elsewhere in the report, both were impossible to forecast in February.
Review of personal use of vehicles	TBD	-	We are currently undertaking a sample of staff use of car/vans to determine whether there is a liability for NRW relating to personal use. It's unlikely that a liability will be recognised in this financial year.
Summary			We have made Welsh Government aware of the emerging variances, which will impact them on consolidation. The UK Government have removed the restrictions on Welsh Government carry over limits for 2025-26 only, which will help if there are any unforeseen underspends or greater income.

Financial Performance – Income Forecast

Income movements through the year

Charges

No change.

Commercial

Overall commercial income has reduced by £0.7m, linked to a reduction in timber income (£0.4m) and the deferment of developer road contributions to next financial year (£0.3m).

European & Other External

European income has been reduced by a further £1.4m linked to the LIFE and Natur am Byth project programmes. This will be offset by an equal and opposite reduction on the expenditure side and be utilised next financial year.

Grant in Aid

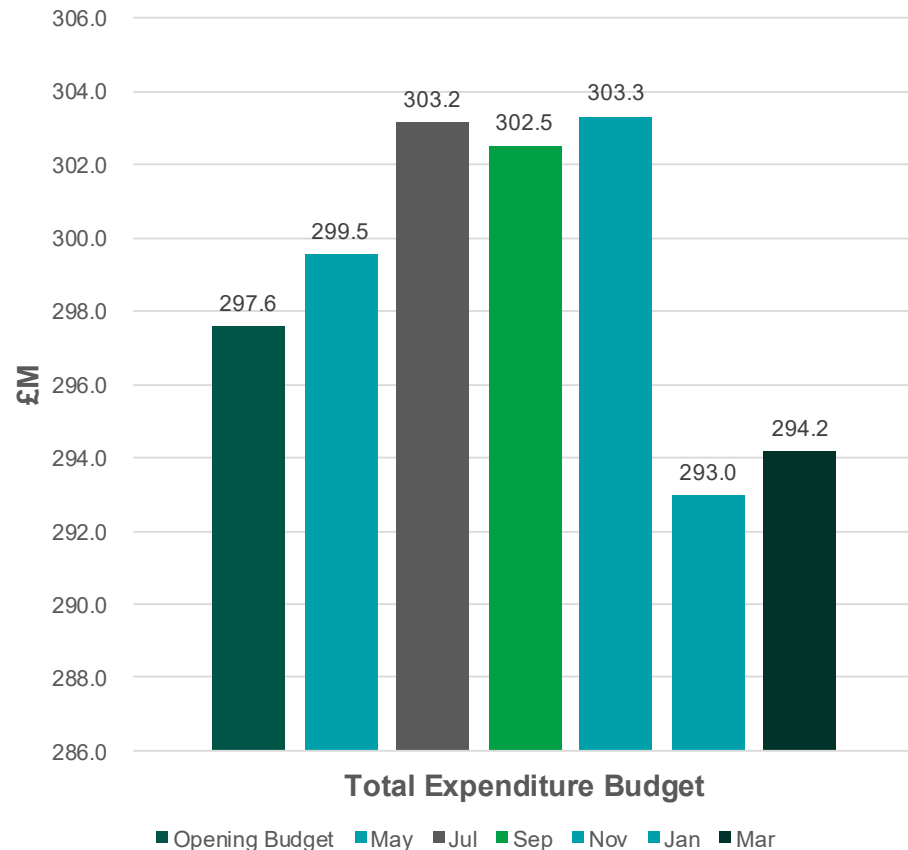
Overall, Grant in Aid (GiA) and Welsh Government grants income has increased by £4.4m. We received additional funding for the advanced pension payment (£6m) along with a contribution towards the pay award (£1.1m). These were offset by reductions within the non-flood, flood and Welsh Government grant capital programmes of £1m, £0.7m and £1m respectively. The Welsh Government grant element is predominantly linked to the Waste Reform Grant.

Use of Balances

Overall the draw on balances has reduced by £1.1m. This is due to a reduction in the water resources capital programme (£0.5m) and reduced charge based activity costs (£0.6m).

Financial Performance – Expenditure Forecast

Expenditure movements through the year

Staff

Staff budgets have increased by £2.3m. This is due to additional funding for the advanced pension payment of £6m, which is offset by the centralisation of all contingency and over programming budgets to non staff (£3.7m).

Non Staff

Non staff budgets have reduced by £0.9m. The centralisation of all contingency and over programming budgets from staff to non staff (£3.7m) is offset by a reduction in the Waste Reform Grant (£0.2m), along with the movement to capital for the Mid Wales land purchase and further investment within our electric vehicle infrastructure, marine and NaCE programmes (totalling £2.5m).

Revenue Projects

Revenue Projects have reduced by £0.4m, primarily due to minor movements within the Welsh Government grants and externally funded project programme.

Capital Projects

Overall capital projects have increased by £0.2m. Funding was transferred from the capital contingency fund, held within non staff for the land purchase in Mid Wales and further investment within our electric vehicle infrastructure, marine and NaCE programmes, totalling £2.5m. These were offset by reductions within several programmes; wind energy (£0.4m), externally funded (£0.6m LiFE & Natur Am Byth), Flood (£0.7m) and Water Resources (£0.5m). The water resources and externally funded reductions will be utilised in future years.

Financial Performance - Income

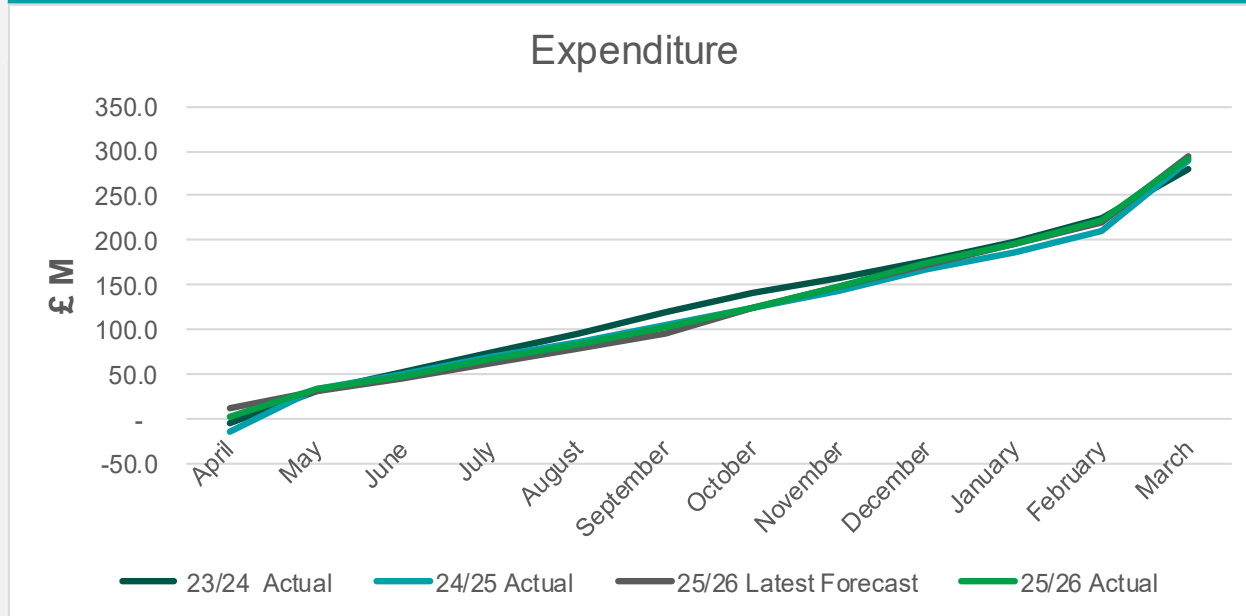
INCOME by Account Type	Actual YTD £m	Approved Forecast YTD £m	Variance YTD £m	Approved Forecast FY £m	Remaining Budget FY %	Original Budget FY £m	Commentary
Charges	46.5	46.4	0.2	46.4	0%	48.4	The year end position is slightly ahead of forecast by £0.2m, with higher than expected receipts for hazardous waste (£0.2m). We will shortly be preparing the detailed analysis of expenditure across all charge regimes, with any surplus/deficit being adjusted against the corresponding charge balances and carried forward to future financial years.
Commercial	56.2	54.6	1.6	54.6	-3%	54.5	Outturn for year is £1.6m above the forecast position of £54.6m (3% variance). Of the £1.6m variance, the majority relates to timber and wind energy income. Timber sales exceeded the forecast by £0.8m. We saw a 100% increase in the volume of timber sold in March, compared to the previous month, which is unprecedented when looking at trends for the past five years. The strong finish to 2025-26 supports the increased projection in volume sales built into the 2026-27 opening budget. In addition, we also received £0.4m more income from the surrenderable wind energy sites, most of which is Pen y Cymoedd royalties being greater than expected due to increased energy generation in Quarter 4.
European & external	4.9	5.0	-0.1	5.0	4%	9.8	The main variance is linked to lottery payments for the Natur am Byth Projects due to our partners being underspent by £0.2m, which subsequently reduced our claim to the Lottery. We also drew down £0.2m less than we forecasted for the LiFE project programme, funding projects by other means, mainly Grant in Aid or WG grants. All the external income is available for use by the programme in future years. We also received additional income above the full year forecast for Natural Flood Management capital programme, to reflect additional costs.
Grant in Aid	186.7	188.0	-1.3	188.0	1%	183.8	The £1.3m reflects lower than anticipated costs across the revenue and capital Welsh Government grants programme, hence a reduction in the corresponding claim to Welsh Government. This was almost entirely in relation to the NaCE programme. Our track record in this programme is excellent so the underspend was unexpected. A thorough deep dive has already been conducted and will be shared with the Executive Team with actions taken to ensure that we avoid this situation again next financial year. The programme still delivered against 96% of its budget.
Use of Balances	-0.0	0.2	-0.2	0.2	111%	1.1	The use of charge balances reflects the estimated position at year end. The draw on balances has reduced throughout the year primarily due to charge funded vacancy savings and reduced water resources abstraction costs. The detailed analysis of expenditure across all charge regimes is currently underway and may change this position slightly when the final accounts are completed in the following months. The March variance reflects a reduction in deferred income for Internal Drainage Districts (IDDs) and charges.
TOTAL: NRW	294.3	294.2	0.1	294.2	0%	297.6	

Financial Performance - Expenditure

EXPENDITURE	Actual	Approved Forecast	Variance	Approved Forecast	Remaining Budget	Original Budget	Commentary
by Account Type	YTD	YTD	YTD	FY	FY	FY	
	£m	£m	£m	£m	%	£m	
Staff	122.3	122.8	0.5	122.8	0%	130.3	An underspend of £0.5m on staff costs at the end of the financial year was in line with our forecasted position, mainly due to the number of vacant posts and a higher than projected recovery of costs through timesheets in March. NRW's staffing level on non-ring fenced posts (responsible for over/underspends on staff costs) currently stands at 98% inclusive of active recruitment, and has been consistently increasing over the last 4 months towards the ceiling, which will result in a more neutral financial position in 2026-27. A neutral position on other staff costs at year end where overspend on other pay costs, training and people support costs were offset by an underspend on travel & subsistence.
Non Staff	99.3	99.2	-0.6	99.2	-1%	93.2	Overall, non staff costs were over spent by £0.6m. There were a number of variances across the Directorates with National Operations, Operations (Place & Service), Finance & Corporate Services (FCS) and Strategy, Policy & Evidence (SPE) underspent by £0.5m, £0.1m, £0.4m, and £0.5m respectively. These were offset by overspend within Communications, Customer and Commercial (CCC) and People, Fleet & Facilities (PFF) of £0.3m & £0.7m, along with the central overprogramming of £1.2m. The National Operations underspend predominantly related to flood and land stewardship costs. Operations (Place and Service) utilised 99.9% of their full year allocation - Land stewardship across Ops & National Ops were within 1% of the £20m budget, an excellent result considering over £6m was still to be utilised at the end of January. The FCS element primarily related to costs within DDaT, with SPE linked to charge based activities and Welsh Government grants. The over spend within CCC almost solely relates to additional wind energy receipts received in the last quarter, leading to a higher payment to Welsh Government. The PFF over spend reflects additional recruitment advertising (£0.2m) and fleet costs (£0.3m) in excess of the full year budget. The advertising costs were factored into our year end forecast when they became apparent in January. The fleet element can be split into two key parts; external vehicle hire (£0.1m) and lease vehicle costs (£0.2m). The vehicle hire costs would normally be redistributed to the relevant business area, but due to reduced staff resource the costs remained centrally within fleet. The lease vehicle element reflects end of lease costs, which are likely to reduce in future years as we move to the more cost effective purchase model. Central over programming increased in the last quarter following our assessment of the likely year end position across GiA and charge funded activities and is reflected in our final GiA claim and use of charge balances.
Revenue Projects	7.6	8.3	0.7	8.3	8%	9.5	Overall revenue projects came within £0.7m (8%) of the full year allocation of £8.3m. This was mainly due to underspend across the NaCE and externally funded programmes. NaCE were unable to reprioritise some of the budget when they became aware that the spend was unlikely to materialise, due to time constraints being close to year end. The underspend on the externally funded programme was due to partners over forecasting spend on the Natur am Byth programme.
Capital Projects	62.4	63.9	1.5	63.9	2%	64.6	The capital project position was underspent by £1.5m (2%). The majority of which relates to the NaCE Programme, which was £1.1m underspent. The main areas of underspend were due to contractors uncompleted work, undelivered laboratory equipment, unclaimed grants and other vacancies. A deep dive has been conducted into both revenue and capital underspends on the NaCE programme. These mainly impacted the Peatlands, Water Quality and National Forest Programme.
TOTAL: NRW	292.0	294.2	2.1	294.2	1%	297.6	

Financial Performance – Expenditure Trends

EXPENDITURE TRENDS

Commentary:

Our year end outturn was £292.0m, which is £3m and £12m more than the respective outturn of the last two years.

Spend profiles remain relatively static over the last three years, with each year seeing an accelerated proportion of spend within the last two months of the financial year.

Financial Performance – Headcount Ceiling

NRW Headcount Target Summary	Headcount ceiling	Headcount ceiling	Variance
	17.04.26	06.03.26	
	(ftes)	(ftes)	
Performance against ceiling			
Non ring fenced posts			
Headcount ceiling	2,086.5	2,041.4	45.1
Staff in post	2,016.1	1,971.7	44.4
Variance	70.4	69.7	0.7
Staffing level	97%	97%	0%
Ring fenced posts			
Headcount ceiling	485.8	493.8	-8.0
Staff in post	371.1	383.5	-12.4
Variance	114.7	110.3	4.4
Staffing level	76%	78%	-1%
Active recruitment	44	54	
Current projected recruitment profile (int / ext)	76%	63%	
Revised vacancies after recruitment	152	146	

Staffing Level			
17.04.26			
	Current	Active Recruitment	Projected
Non ring fenced	97%	1%	98%
Ring fenced	76%	3%	79%

Notes:

- The active recruitment number is taken from the online recruitment system - Kallidus, is based on fte and includes those categories where posting has not yet been actioned.
- This report does not identify if these are being recruited Internal and/or External or if they are Ring fenced or Non ring fenced.
- Projected recruitment profile (76% ext/24% Int) 16.04.26.
- Information has been kept at a high level but the actions that need to be undertaken in each Directorate will depend on the underlying information.

Commentary:

1. The headcount ceiling has increased in April compared to March due to new posts being created, mostly from new budgets.
2. There were a net 32 new starters during the last month, however staffing level remains at 97% for non ring fenced posts (excluding active recruitment) due to the creation of new posts. Slight decrease in the staffing level of ring fenced posts to 76%, following the contracts of a number of staff coming to an end on 31 March 2026.
3. The number of staff now stands at 2,387.2fte, an increase of 32.0fte.
4. There are approximately 44fte of active recruitment (as per Kallidus) from advertising to interview stage. Recruitment profile has changed since March, with 76% projected to be external. Applying this projection to active recruitments would result in an overall staff level of 98% for non ring fenced posts and 79% for ring fenced posts.
5. An additional 39.7fte posts are currently at the requisition stage of the recruitment process awaiting approval.
6. CCC continues to be slightly over their ceiling and have a number of posts in active recruitment.
7. The number of agency staff now employed is 27.
8. Recruitment levels continue to increase with current projections suggesting the staffing levels will be at 98% for non ring fenced posts as a result of current live vacancies. Utilising the same projections for posts currently at the requisition stage of recruitment, the staffing level would increase to 99%, with ring fenced posts increasing to 80%.

Ring fenced Welsh Government grants and Grant in Aid

Grant Description	Directorate	Original Budget	Revised Forecast	Actual	Variance to original Budget	Variance to original Budget	Variance to forecast	Variance to forecast
		£	£	£	£	%	£	%
Capital								
Wales Coast Path	Strategy, Policy & Evidence	1,675,000	1,675,000	1,628,230	46,770	3%	46,770	3%
NRW Waste Funding Strategy	Operations - Place and Service/Strategy Policy & Evidence	787,824	207,000	196,607	591,217	75%	10,393	5%
Coal Tip Safety	National Operations	2,113,951	2,258,948	2,258,948	-144,997	-7%	0	0%
NaCE Water Quality	National Operations & SPE	11,500,000	11,500,000	10,962,557	537,443	5%	537,443	5%
NaCE Peatlands	National Operations	5,220,000	5,220,000	4,871,683	348,317	7%	348,317	7%
NaCE Nature Networks	National Operations	5,130,000	5,130,000	5,478,318	-348,318	-7%	-348,318	-7%
NaCE National Forest	National Operations	560,800	560,800	484,788	76,012	14%	76,012	14%
Reservoir Safety	National Operations	4,456,781	4,456,781	4,402,707	54,074	1%	54,074	1%
Deer Larder on the WGWE	National Operations	600,000	600,000	600,000	0	0%	0	0%
4Rivers for Life	National Operations	850,048	850,048	850,047	1	0%	1	0%
LifeQuake	National Operations	433,548	433,548	433,548	0	0%	0	0%
Natur Am Byth	National Operations	100,000	100,000	100,000	0	0%	0	0%
Capital total		33,427,952	32,992,125	32,267,434	1,160,518	3%	724,692	2%
Revenue								
Air Quality	National Operations	206,890	127,138	116,543	90,347	44%	10,595	8%
MPANM - Welsh Fishing Activities	Strategy, Policy & Evidence	72,543	72,543	72,502	41	0%	41	0%
Improving biosecurity and biodiversity by tackling INNS	Operations - Place and Service	158,000	158,000	153,422	4,578	3%	4,578	3%
Burry Inlet	FCS	75,000	15,411	15,411	59,589	79%	0	0%
Designation National Park NE Wales	Strategy, Policy & Evidence	753,672	753,672	730,642	23,030	3%	23,030	3%
National Forest Liaison Officers	Strategy, Policy & Evidence	500,580	500,580	498,200	2,380	0%	2,380	0%
NRW woodland creation verification (Glastir)	Strategy, Policy & Evidence	1,327,000	1,141,767	1,122,163	204,837	15%	19,604	2%
NRW Waste Strategy Funding	Strategy, Policy & Evidence	3,525,883	3,163,400	3,120,849	405,034	11%	42,551	1%
Coal Tip Safety	National Operations	184,788	184,801	165,353	19,435	11%	19,448	11%
SAC Marine	Strategy, Policy & Evidence	300,000	300,000	210,512	89,488	30%	89,488	30%
Vale of Glamorgan Bathing Waters	Operations - Place and Service	241,000	149,513	132,994	108,006	45%	16,519	11%
Water Company Drainage and Wastewater Management Plan Policy Advisor Post 2024-26.	Strategy, Policy & Evidence	80,000	80,000	80,000	0	0%	0	0%
Wales Biodiversity Partnership	Strategy, Policy & Evidence	100,000	125,000	108,820	-8,820	-9%	16,180	13%
NaCE Peatlands	National Operations	422,000	422,000	375,217	46,783	11%	46,783	11%
NaCE Peatlands - soil evidence	Strategy, Policy & Evidence	20,000	20,000	13,093	6,907	35%	6,907	35%
NaCE Nature Networks	National Operations	870,000	870,000	752,580	117,420	13%	117,420	13%
National Forest	National Operations	431,000	431,000	332,387	98,613	23%	98,613	23%
Reservoir Safety	National Operations	261,875	261,875	244,527	17,348	7%	17,348	7%
Updating NRW's bird datasets on waders and raptors to inform the Woodland Creation Programme (Bird Survey)	Strategy, Policy & Evidence	131,000	131,000	122,866	8,134	6%	8,134	6%
Natur Am Byth	National Operations	100,000	100,000	100,000	0	0%	0	0%
ETS	Operations - Place and Service	10,000	10,000	10,000	0	0%	0	0%
Revenue total		9,771,231	9,017,701	8,478,085	1,293,146	13%	539,616	6%
Other Ring Fenced								
Agri Pollution Regulations		1,580,000	1,532,512	1,442,036	137,964	9%	90,476	6%
Sustainable farming		1,092,625	869,928	845,500	247,125	23%	24,428	3%
Infrastructure		5,000,000	5,000,000	4,864,512	135,488	3%	135,488	3%
		7,672,625	7,402,440	7,152,048	520,577	7%	250,392	4%
Overall total		50,871,808	49,412,266	47,897,566	2,974,242	6%	1,514,700	3%

Financial Performance – Revenue Projects

Revenue Projects by Programme	Actual YTD £m	Approved Forecast YTD £m	Variance YTD £m	Approved Forecast FY £m	Remaining Budget FY %	Original Budget FY £m	Commentary
External Funded	2.9	3.1	0.2	3.1	6%	3.1	The programme consists of Welsh Government grants, Life and Natur am Byth projects. The underspend (£0.2m) consists of Natur am Byth (£0.05m), LiFE (£0.1m) and Welsh Government grants (£0.1m). Similar to the capital position, the Natur Am Byth under spend is due to partners claims coming in less than the forecasts previously provided. The LiFE variance relates to work on the Dee, where we were able to utilising funding from the NaCE Programme. The grants underspend is split across a number of projects.
Internal Funded	1.7	1.9	0.1	1.9	7%	1.6	The underspends are mainly attributed to Reservoir Compliance and Organisational Change projects.
NaCE	1.3	1.5	0.2	1.5	15%	1.6	Overall the programme was underspent by £0.2m. The majority of which relates to land management agreements within the Nature Networks sub programme (£0.1m). The remaining underspend relates to vacancies within Peatlands and National Forest.
NRW 2030	0.9	1.1	0.1	1.1	10%	2.3	The NRW2030 revenue programme started the year at £2.3m, but reduced to £1m during the year due to repointing of workstreams at the time of the Executive Team restructure. The main deliverable related to the disaster recovery project which came within 5% of its £0.9m budget.
Grants	0.7	0.8	0.1	0.8	5%	0.9	The grant programme was only made up of two projects this year; AONB (Area of Outstanding Natural Beauty) and National Trails, both of which came in close to budget.
TOTAL: NRW	7.6	8.3	0.7	8.3	8%	9.5	

Financial Performance – Capital Projects

Capital Projects by Programme	Actual	Approved Forecast	Variance	Approved Forecast	Remaining Budget	Original Budget	Commentary
	YTD £m	YTD £m	YTD £m	FY £m	FY %	FY £m	
NRW 2030	4.8	4.8	0.0	4.8	-0%	6.0	The NRW2030 capital programme started at £6m, however during the year it was decided that the DDaT and people workstream elements will no longer form part of the programme. The reduced programme of £4.8m came in on target .
External Funded	11.7	12.0	0.3	12.0	3%	13.8	The externally funded programme has been managed well throughout the year with regular catch ups to review any predicted variances. The under spend reflected the LiFE sub programme being able to utilise £0.2m of funding from the NaCE Programme along with Natur am Byth, which made up the remaining variance due to the project partners not spending as much as forecast. The LiFE under spend will be utilised in future years.
Flood Risk	16.9	16.9	0.0	16.9	-0%	17.9	Overall the flood programme costs came in line with the full year approved forecast. The initial programme was reduced by £1m (£0.3m January, £0.7m February) due to forecasted under spend and uncertainty on a couple of projects; Flood Warning System, Chapel Reen and Presteigne. The programme would have shown an underspend, however for some of the multi year combined water resources/flood projects, we recognised a higher proportion of flood costs this year. This will free up funding for next financial year within the flood capital programme, however it will also increase costs on the water resources side.
Internal Funded	9.2	9.4	0.2	9.4	2%	3.2	The internally funded programme is predominantly made up of equipment and building improvements costs along with water resources capital programme. The key variance relates to improvements at our Swansea laboratory. The water resources programme was in line with the allocated budget. Due to a delay with certain projects, the initial programme reduced considerably through the year and can be seen by the reduced draw on abstraction charge balances.
NaCE	19.3	20.3	1.1	20.3	5%	20.8	Overall the £20.3m programme was £1.1m underspent at year end. The main areas of underspend was due to contractors uncompleted work, undelivered lab equipment, unclaimed grants and staff vacancies. These mainly impacted the Peatlands, Water Quality and National Forest sub programmes. As mentioned before a deep dive has been conducted into the reasons for the underspend and actions taken to ensure a repeat is avoided in 2026-27.
IFRS 16 Capital Leases Only (non-cash)	0.5	0.4	0.0	0.4	-6%	2.8	Similar to last financial year, a value for money assessment on vehicle acquisitions was under taken, with the purchase of vehicles being the favourable outcome, hence the reduction from the opening budget of £2.8m. All funding was fully utilised.
TOTAL: NRW	62.4	63.9	1.5	63.9	2%	64.6	

Papur Bwrdd Cyfoeth Naturiol Cymru

Dyddiad y cyfarfod:	20 Mai 2026
Teitl y papur:	Diweddariad ar Fforwm Rheoli Tir Cymru
Cyfeirnod y papur:	26-05-B04
Noddwyd y papur gan:	Yr Athro Rhys Jones, Cadeirydd Fforwm Rheoli Tir Cymru
Paratowyd y papur gan:	Nichola Taylor, Cynghorydd Arbenigol: Rheoli Adnoddau Naturiol yn Gynaliadwy
Cyflwynwyd y papur gan:	Yr Athro Rhys Jones, Cadeirydd Fforwm Rheoli Tir Cymru
Diben y papur	Er gwybodaeth

Fforwm Rheoli Tir Cymru

1. Mae cyfarfodydd Fforwm Rheoli Tir Cymru yn cael eu cynnal bedair gwaith y flwyddyn, ac maen nhw'n rhoi cyfle i Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC), ynghyd â sefydliadau eraill sy'n aelodau o'r fforwm, rannu gwybodaeth, nodi diddordebau cyffredin a chydweithio mewn ffordd gydweithredol ar faterion yn ymwneud â rheoli tir mewn ffordd strategol.

[Cyfoeth Naturiol Cymru – Fforwm Rheoli Tir Cymru](#)

Diweddariad

Cyfarfod 9 Mawrth 2025

2. Cynhaliwyd cyfarfod diweddaraf Fforwm Rheoli Tir Cymru ddydd Llun 9 Mawrth 2025 a'r thema oedd Adfer Natur a Bioamrywiaeth. Roedd y cyfarfod yn cynnwys y trafodaethau a'r cyflwyniadau canlynol:
 - Camau gweithredu o gyfarfodydd blaenorol: Eryrod môr a Rheoliadau Rheoli Llygredd Amaethyddol.
 - Adroddiad Rhywogaethau mewn Perygl. Rhoddodd Sam Bosanquet o CNC grynodedb o'r Adroddiad Rhywogaethau mewn Perygl a gyhoeddwyd yn ddiweddar a rhoddodd enghreifftiau o sut mae rheoli tir o fudd i rywogaethau mewn perygl.
 - Cynlluniau rheoli ar gyfer safleoedd wedi'u dynodi – Rhoddodd Russell De'Ath, CNC, yr wybodaeth ddiweddaraf am ddull y cynlluniau rheoli a'r hyn i'w ddisgwyl o ymweliad â fferm.

- Rhoddodd Tom Cosson, Llywodraeth Cymru a Lawrence Harris, Rheolwr y Rhaglen Ffermio Bro, drosolwg o gynllun Ffermio Bro: Ffermio mewn Tirweddau Dynodedig, gan gynnwys amcanion, gweithgareddau a gefnogir, a'r camau nesaf.
 - Yr wybodaeth ddiweddaraf gan CNC, cyfle i aelodau Fforwm Rheoli Tir Cymru ofyn cwestiynau am wybodaeth ddiweddaraf ysgrifenedig CNC a ddarparwyd cyn y cyfarfod. Y pwrpas yw rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf am faterion cyfoes a nodi'r cwmpas ar gyfer trafodaethau pellach yn ôl yr angen. Gofynnir i aelodau'r fforwm awgrymu pynciau ar gyfer diweddariadau CNC yn y dyfodol.
 - Yr wybodaeth ddiweddaraf i aelodau – Trafodaeth bord gron i bob aelod o'r fforwm roi'r wybodaeth ddiweddaraf am bynciau allweddol o'u sefydliad eu hunain.
3. Cynhelir cyfarfod nesaf Fforwm Rheoli Tir Cymru ar 29 Mehefin 2026, a thema'r cyfarfod fydd llygredd.
 4. Unwaith y bydd cofnodion y cyfarfod wedi'u hadolygu, ac y cytunir arnynt yn ffurfiol gan yr aelodau, cânt eu cyhoeddi ar dudalen Fforwm Rheoli Tir Cymru ar wefan CNC.

Diweddariad

8 Ebrill 2026

5. Canolbwyntiodd cyfarfod mis Mawrth Fforwm Rheoli Tir Cymru ar risgiau sy'n dod i'r amlwg mewn perthynas â chyflawni amcanion rheoli tir a bioamrywiaeth, ochr yn ochr â chynnydd a wnaed o ran gweithredu'r Cynllun Ffermio Cynaliadwy a rhaglenni rheoleiddio.
6. Roedd y prif feysydd a drafodwyd yn cynnwys:
 - Llywodraethu ailgyflwyno rhywogaethau: Mynegwyd pryder cryf gan randdeiliaid rheoli tir ynghylch y dull arfaethedig o ymgynghori ar ailgyflwyno eryrod môr. Pwysleisiodd yr aelodau y byddai ymgynghori cyfyngedig yn hwyr yn y broses yn tansilio ymddiriedaeth, yn gwrthdaro ag egwyddorion rheoli adnoddau naturiol yn gynaliadwy, ac yn ennyn gwrthwynebiad gan ffermwyr. Ymrwymodd CNC i egluro'r broses ymgynghori a'r amserlenni drwy ohebiaeth.
 - Risg bioamrywiaeth a chyflawni: Cyflwynodd CNC yr adroddiad *Rhywogaethau mewn Perygl*, gan nodi bron i 3,000 o rywogaethau Cymru mewn perygl uchel, y mae llawer ohonynt yn ddibynnol ar waith rheoli tir wedi'i dargedu. Roedd y negeseuon allweddol yn cynnwys rôl hanfodol pori, coed hynod, a rheoli safleoedd mewn ffordd weithredol, a'r risg y gall peidio â rheoli safle neu danbori arwain at golli bioamrywiaeth.
 - Rheoleiddio llygredd amaethyddol: Codwyd pryderon ynghylch negeseuon anghyson ynghylch data arolygu a chydymffurfedd. Cadarnhaodd CNC fod ffigurau'n esblygu a gwnaeth y corff ymrwymo i ddarparu adroddiad gorfodi

cynhwysfawr yn y cyfarfod ym mis Mehefin. Llygredd fydd prif ffocws y fforwm ym mis Mehefin.

- Risgiau o ran cyflawni'r Cynllun Ffermio Cynaliadwy (cynlluniau rheoli safleoedd dynodedig – UA7): Amlinellodd CNC gynlluniau i ddatblygu cynlluniau rheoli ar gyfer dros 4,000 o ffermydd â safleoedd dynodedig erbyn 2030. Er eu bod yn cael eu croesawu, tynnodd yr aelodau sylw at risgiau ynghylch cymhlethdod, capasiti, a dryswch ymhlith ffermwyr—yn enwedig sut y bydd cynlluniau safle pwrpasol yn cyd-fynd â chamau gweithredu dewisol rhagnodol a mecanweithiau ariannu'r Cynllun Ffermio Cynaliadwy.
- Gostyngiad yn nifer y da byw a phori er lles cadwraeth: Nodwyd bod y gostyngiad parhaus yn nifer y buchesi buchod sugno yn risg fawr i gyflawniad amgylcheddol a chydnerthedd gwledig. Roedd y rhwystrau a amlygwyd gan reolwyr tir yn cynnwys rheolaethau TB, costau cydymffurfio, a cholli seilwaith lladd-dai. Pwysleisiodd yr aelodau fod tanbori bellach yn gymaint o fgythiad â gorburi i gynefinoedd â blaenoriaeth.

7. Y prif gamau gweithredu a'r camau nesaf:

- CNC ddarparu eglurder ar brosesau ymgynghori yn ymwneud ag eryrod môr.
- CNC i ddarparu diweddariad ynghylch gorfodi ym maes llygredd amaethyddol ym mis Mehefin.
- Bydd cyfarfod Fforwm mis Mehefin yn canolbwyntio ar lygredd.
- Parhau i ddatblygu cynllun rheoli ac effeithlonrwydd prosesau safleoedd dynodedig.
- Canfod lefel y diddordeb i archwilio ymhellach y cyfleoedd a'r heriau ar gyfer pori er lles cadwraeth.

Papur Bwrdd Cyfoeth Naturiol Cymru

Dyddiad y cyfarfod:	20 Mai 2026
Teitl y papur:	Diweddariad Fforwm Mynediad Cenedlaethol Cymru
Cyfeirnod y papur:	26-05-B05
Noddwyd y papur gan:	Lesley Jones, Cadeirydd Fforwm Mynediad Cenedlaethol Cymru
Paratowyd y papur gan:	Carys Drew, Ysgrifenyddiaeth Fforwm Mynediad Cenedlaethol Cymru (Arweinydd Tîm: Mynediad Awyr Agored a Hamdden)
Cyflwynwyd y papur gan:	Lesley Jones, Cadeirydd Fforwm Mynediad Cenedlaethol Cymru
Diben y papur	Er gwybodaeth

Cefndir

- Mae Fforwm Mynediad Cenedlaethol Cymru yn fforwm anstatudol sy'n dwyn ynghyd randdeiliaid o sefydliadau cyhoeddus, preifat a thrydydd sector sydd â diddordeb ac arbenigedd mewn mynediad a hamdden awyr agored yng Nghymru.
- Mae prif ddibenion Fforwm Mynediad Cenedlaethol Cymru fel a ganlyn:
 - Helpu i wella ansawdd ac ehangder mynediad i gefn gwlad ac arfordir Cymru, a chreu mwy o gyfleoedd i bawb fwynhau hamdden yn yr awyr agored a hynny mewn modd cyfrifol, gan ystyried addysg a chynaliadwyedd amgylcheddol hefyd.
 - Cydweithio fel rhwydwaith o randdeiliaid, gan feithrin dealltwriaeth a rhannu gwybodaeth ac arferz da, er mwyn helpu i gyflawni manteision hamdden a mynediad awyr agored yng Nghymru
 - Cynorthwyo CNC i gyrraedd ei nod o gael mwy o bobl yn cyfranogi mewn hamdden awyr agored yn amlach ac yn cael budd ohono
- Mae CNC yn darparu'r Cadeirydd (Lesley Jones) a'r Ysgrifenyddiaeth (Carys Drew); enwebir y Dirprwy Gadeirydd o blith yr aelodau (Ruth Rourke, Sefydliad Hawliau Tramwy Cyhoeddus a Rheoli Mynediad).
- Mae Fforwm Mynediad Cenedlaethol Cymru yn cyfarfod dair gwaith y flwyddyn. Mae cyfarfodydd y Fforwm ar agor i arsylwyr, ac fe'u cynhelir yn gyhoeddus, ond nid ydynt yn gyfarfodydd cyhoeddus. Pan fo angen, gall y Cadeirydd sefydlu gweithgorau i ystyried materion ac adrodd i gyfarfodydd dilynol. Ni fydd cyfarfodydd gweithgorau yn gyfarfodydd cyhoeddus.

5. Mae'r Ysgrifenyddiaeth yn casglu cyfraniadau ysgrifenedig cyn pob cyfarfod. Mae hyn yn rhoi cyfle i aelodau, CNC a Llywodraeth Cymru rannu gwybodaeth fanwl. Cyhoeddir y cyfraniadau ysgrifenedig ar gyfer pob cyfarfod, ynghyd ag agendâu a nodiadau cryno o'r cyfarfodydd, ar wefan CNC: [Cyfoeth Naturiol Cymru / Fforwm Mynediad Cenedlaethol Cymru](#)

Diweddariad

6. Cynhaliwyd cyfarfod diweddaraf Fforwm Mynediad Cenedlaethol Cymru ar-lein ar 3 Mawrth 2026.
7. Clywodd y Fforwm gan Joe Conran, Cynghorydd Arbenigol Arweiniol, Mynediad Awyr Agored a Hamdden a adroddodd yn ôl ar gyfarfod gweithgor Digwyddiadau Chwaraeon a Her y Fforwm, a sefydlwyd yn y cyfarfod blaenorol. Roedd y gweithgor wedi cyfarfod ac wedi ystyried cyfleoedd a buddion; nodwyd heriau ac effeithiau sy'n gysylltiedig â digwyddiadau chwaraeon a her awyr agored yn ogystal â bylchau yn y canllawiau presennol. Mae'r camau nesaf yn cynnwys sicrhau bod trefnwyr digwyddiadau ac undebau ffermio yn ymwneud â datblygu'r gwaith, a chomisiynu adolygiad o'r sefyllfa bresennol ac arferion gorau i lywio datblygiad pellach cyn adrodd yn ôl.
8. Adolygwyd cylch gorchwyl y Fforwm a chytunwyd ar ddiweddariadau. Roedd hyn yn cynnwys newidiadau i alluogi Cyfoeth Naturiol Cymru i wahodd sefydliadau nad ydynt yn aelodau i gyfrannu at weithgorau – gan fyfyrto ar brofiad y gweithgor Digwyddiadau Chwaraeon a Her. Bydd y cylch gorchwyl yn cael ei adolygu eto ym mis Gorffennaf 2029.
9. Cyflwynodd Libby Davies, Cynghorydd Materion Cyhoeddus, Cyfoeth Naturiol Cymru, alwad CNC ar gyfer tymor nesaf y Senedd, myfyriodd yr aelodau ar hyn, a gwahoddwyd yr holl aelodau i rannu galwadau eu sefydliadau ar gyfer tymor nesaf y Senedd.
10. Dosbarthwyd cyfraniadau ysgrifenedig cyn y cyfarfod, ac anogwyd yr aelodau i adolygu'r rhain, ac i gysylltu â chyfranwyr yn uniongyrchol os bydd unrhyw gwestiynau pellach ganddynt.
11. Gwahoddodd y Cadeirydd yr aelodau i awgrymu eitemau i'w cynnwys yn rhagolwg y Fforwm.
12. Mae dyddiadau ar gyfer cyfarfodydd yn y dyfodol wedi'u pennu fel a ganlyn: 7 Gorffennaf (wyneb yn wyneb), 24 Tachwedd 2026 (ar-lein).